

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**ANALIZA POROČANJA O KLJUČNIH REVIZIJSKIH ZADEVAH
V REVIZIJSKIH POROČILIH BANK V SLOVENIJI**

Ljubljana, oktober 2025

TINA IGLIČAR

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Tina Igličar, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Analiza poročanja o ključnih revizijskih zadevah v revizijskih poročilih bank v Sloveniji, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko red. prof. dr. Majo Zaman Groff

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu prek Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.
11. da sem preverila verodostojnost informacij, ki izhajajo iz zapisov na podlagi uporabe orodij umetne inteligence.

V Ljubljani, dne 24.10.2025

Podpis študentke: _____

KAZALO

1	UVOD	1
2	OPREDELITEV IN POMEN KLJUČNIH REVIZIJSKIH ZADEV	3
2.1	Opredelitev ključnih revizijskih zadev	3
2.2	Zakonska podlaga in predpisi na področju ključnih revizijskih zadev	5
2.3	Postopek identifikacije ključnih revizijskih zadev	7
2.4	Pomen ključnih revizijskih zadev v revizijskem procesu.....	8
2.5	Trenutne razprave na področju ključnih revizijskih zadev	10
2.6	Pregled raziskav s področja ključnih revizijskih zadev	11
3	REVIZIJSKA POROČILA V BANČNI PANOGI	12
3.1	Vloga revizije v bančnem sektorju	12
3.2	Identifikacija ključnih tveganj v bančnem sektorju.....	13
3.3	Pomen analize ključnih revizijskih zadev v bankah.....	15
3.4	Povezava med ključnimi revizijskimi zadevami in tveganji v bančnem sektorju	16
3.5	Pregled raziskav glede ključnih revizijskih zadev v bankah	18
4	VPLIV KLJUČNIH REVIZIJSKIH ZADEV NA ODLOČITVE UPORABNIKOV REVIZIJSKIH POROČIL	20
4.1	Identificiranje uporabnikov bančnih revizijskih poročil	20
4.2	Vpliv ključnih revizijskih zadev na odločitve uporabnikov.....	21
5	RAZISKAVA O KLJUČNIH REVIZIJSKIH ZADEVAH V REVIZIJSKIH POROČILIH BANK V SLOVENIJI	23
5.1	Predstavitev metodologije	23
5.2	Predstavitev rezultatov	25
5.3	Diskusija	41
6	SKLEP.....	43
	LITERATURA IN VIRI	45
	PRILOGE.....	49

KAZALO TABEL

Tabela 1: Ključna tveganja v bančnem sektorju in njihov vpliv na ključne revizijske zadeve.....	17
Tabela 2: Ocenjevalna lestvica uporabe jezika v revizijskih poročilih.....	26
Tabela 3: Ocenjevalna lestvica dolžine besedila ključnih revizijskih zadev v revizijskem poročilu.....	26
Tabela 4: Primerjalna analiza ključnih revizijskih zadev slovenskih bank za poslovno leto 2024.....	27
Tabela 5: Primerjalna analiza ključnih revizijskih zadev v revizijskih poročilih izbranih bank od 2021 do 2024.....	36
Tabela 6: Opis ključnih revizijskih zadev oslabitve kreditov Gorenjske banke d.d. za leta 2024, 2023 in 2022	37

KAZALO SLIK

Slika 1: Frekvenčna porazdelitev ključnih revizijskih zadev v revizijskih poročilih bank v Sloveniji v letu 2024	32
--	----

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Vprašalnik za polstrukturirani intervju.....	1
Priloga 2: Odgovori na intervjuju – revizor 1 (manjše podjetje)	2
Priloga 3: Odgovori na intervjuju – revizor 2 (večje podjetje)	5

SEZNAM KRATIC

angl. – angleško

ECB – (angl. European Central Bank); Evropska centralna banka

IAASB – (angl. International Auditing and Assurance Standards Board); Mednarodni odbor za revizijske in druge standarde dajanja zagotovil

ISA – (angl. International Standards on Auditing); Mednarodni standardi revidiranja

KAM – (angl. Key Audit Matters); ključne revizijske zadeve

MSR – Mednarodni standard revidiranja

1 UVOD

V sodobnem digitalnem okolju so uporabniki letnih poročil vse bolj obremenjeni z množico informacij, zaradi česar postaja izpostavljanje najpomembnejših vidikov informacij vse pomembnejše (Askipo, 2024). Revizijska poročila, ki spremljajo revidirana letna poročila, imajo v tem kontekstu izredno pomembno vlogo, in sicer ne zgolj kot formalna potrditev točnosti, temveč kot vir poglobljenega vpogleda v tveganja in kompleksnost poslovanja podjetij (Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport, 2024). Zlasti v bančnem sektorju, kjer je zaznavanje stabilnosti povezano z zaupanjem javnosti, postajajo takšne informacije še pomembnejše. V zadnjih letih so številni bančni škandali, od skorajšnjega propada banke Credit Suisse, ki je le nekaj dni pred razkritjem finančnih težav pridobila pozitivno revizorjevo mnenje (Brady, 2023), do kolapsa Silicon Valley Bank in pranja denarja v Danske Bank (Minto in Skovmand Rasmussen, 2022), pokazali, da uporabniki računovodskih izkazov pogosto niso pravočasno prejeli informacij o ključnih tveganjih. Revizijska poročila so sicer sledila predpisani obliki, vendar niso nujno vsebovala tistega, kar bi lahko opozorilo na prihajajočo krizo. Prav zato so ključne revizijske zadeve (angl. Key Audit Matters, v nadaljevanju KAM) postale osrednje orodje za izboljšanje transparentnosti in zaupanja v revizijo.

KAM so v zadnjem desetletju postale pomemben del revizijskih poročil, saj so bile uvedene kot način za izboljšanje transparentnosti in zagotavljanje informacij, ki so bistvene za uporabnike računovodskih izkazov (International Auditing and Assurance Standards Board, 2016). Njihov namen je izboljšati preglednost in razumljivost najzahtevnejših delov revizije in uporabnikom pojasniti, zakaj je revizor določeno področje obravnaval kot tvegano ali posebej pomembno (International Auditing and Assurance Standards Board, 2013).

Mednarodni standard revidiranja (v nadaljevanju MSR) 701: Sporočanje ključnih revizijskih zadev v poročilu neodvisnega revizorja določa, da je za namen poročanja o ključnih revizijskih zadevah treba poudariti najpomembnejše vidike revizijskega postopka, ki jih je obravnaval pooblaščen revizor (Slovenski inštitut za revizijo, 2018). To omogoča večjo preglednost revizijskega procesa in uporabnikom omogoča, da hitro prepoznajo ključna tveganja, s katerimi se sooča podjetje (Christofferson in Grönberg, 2018). Po raziskavah je bila uvedba poročanja KAM v bančnem sektorju v Evropski uniji (angl. European Union, v nadaljevanju EU) ključna za izboljšanje zaupanja v stabilnost finančnega sistema (Accountancy Europe, 2019). Tako se znotraj strogo strukturiranega dokumenta ustvari prostor za izražanje strokovne presoje, kar dviguje vrednost revizijskega poročila.

Poročanje KAM ima še posebej pomembno vlogo v bančnem sektorju. Po raziskavi Accountancy Europe (2019) so tovrstna razkritja pomembno prispevala k večji preglednosti in zaupanju v evropski finančni sistem. V kontekstu bank, ki so zaradi narave svojega poslovanja izpostavljene številnim specifičnim tveganjem, kot so likvidnostno in kreditno tveganje, je razumevanje, kako revizor ta tveganja prepozna in obdeli, ključno. Kot

opozarjata Christofferson in Grönberg (2018), lahko dobro strukturirane KAM bralcem nudijo hiter, a vsebinski vpogled v bistvene točke revidirane institucije.

Poleg informativne vrednosti za uporabnike računovodskih izkazov pa imajo KAM tudi vlogo pri zmanjševanju t. i. revizijske vrzeli. Gre za razlike med tem, kaj javnost pričakuje od revizije, in tem, kar revizija dejansko zagotavlja. Kot je pokazala raziskava Louwers in drugi (2015), ustrezno poročanje o materialnosti in KAM pomembno prispeva k boljšemu razumevanju revizorjevega dela in s tem k manjšemu razkoraku med pričakovanji in realnostjo.

Z regulativnega vidika KAM predstavljajo pomembno orodje za uresničevanje evropskih zahtev po višji preglednosti in odgovornosti finančnih institucij (Uredba (EU) št. 537/2014 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o posebnih zahtevah v zvezi z obvezno revizijo subjektov javnega interesa in razveljavitvi Sklepa Komisije 2005/909/ES (Uredba (EU) št. 537/2014), Ur. l. EU, št. L 158/77). V Sloveniji to pomeni, da se morajo banke in njihovi revizorji vse bolj zavedati pomena kakovostne in premišljene priprave teh razkritij, vendar ne samo zaradi skladnosti, ampak tudi zaradi učinka na ugled in zaznavo stabilnosti.

Hkrati pa poročanje o KAM v praksi pogosto odpira vprašanja o njihovi dejanski uporabnosti in smiselnosti. Kljub temu da standardi predpisujejo vsebino in namen teh razkritij, se v praksi pogosto pojavljajo primeri, kjer so KAM zapisane generično, z minimalnimi spremembami iz leta v leto. To lahko zmanjša njihovo informacijsko vrednost in sproži dvom o tem, ali so KAM res orodje strokovne presoje ali zgolj formalna obveznost. Še posebej v bančnem sektorju, kjer je zaznavanje tveganj ključno za zaupanje deležnikov, postaja vprašanje kakovosti, razumljivosti in resnične uporabnosti KAM vse bolj aktualno.

Glavni namen magistrskega dela je raziskati in razumeti področje poročanja o KAM v revizijskih poročilih bank v Sloveniji ter oceniti, ali zagotavljajo večjo preglednost opravljene revizije, kar uporabnikom daje dodatne informacije pri razumevanju najpomembnejših področij revidiranja. Ker na področju poročanja KAM na primeru bank v Sloveniji še ni bilo raziskav, a je tema hkrati že precej raziskana v drugih državah, bo analiza prispevala k širšemu razumevanju tveganj, povezanih s področjem poročanja KAM, in k razpravi o uporabi omenjenega revizijskega standarda.

Da bi dosegli pričakovan namen, smo si za cilje magistrskega dela določili naslednje:

- opredeliti KAM in njihovo vlogo v okviru revizije računovodskih izkazov,
- identificirati KAM, ki se pojavljajo v revizijskih poročilih slovenskih bank,
- analizirati obstoječe prakse poročanj KAM v revizijskih poročilih slovenskih bank,
- povzeti ključne ugotovitve intervjuja z dvema pooblaščenima revizorjema na temo poročanja KAM,
- oceniti učinkovitost postopkov poročanja KAM,
- raziskati vzroke za morebitne pomanjkljivosti ali neustreznosti poročanja KAM v revizijskih poročilih slovenskih bank,

- pripraviti priporočila za izboljšanje praks poročanja KAM v revizijskih poročilih slovenskih bank.

Temeljna raziskovalna vprašanja magistrskega dela so:

- Katere so najpogostejše KAM, ki jih v okviru revizij bank v Sloveniji izpostavljajo revizorji v revizijskih poročilih?
- Kakšne so razlike poročenih KAM v izbranih poročilih bank v Sloveniji?
- Kakšen vpliv imajo KAM in veljavna zakonodaja na uporabnike računovodskih izkazov?
- Kakšna je povezava med KAM in tveganji bank v Sloveniji?

Magistrsko delo s poglobljeno analizo poročanja o KAM v bankah v Sloveniji prispeva k poglobljenemu razumevanju ključnih revizijskih praks v bančnem sektorju v Sloveniji. Prek kritičnega pregleda obstoječih teoretičnih virov in izvedbe empirične študije raziskava osvetli potencialne pomanjkljivosti trenutnih pristopov ter poda priporočila za izboljšanje preglednosti in kakovosti revizijskih poročil. Za širši vpogled v raznolikost pristopov in izzivov poročanja predstavimo tudi ugotovitve iz tujih raziskav o KAM. Prav tako vključimo intervju z dvema pooblaščenima revizorjema in v nalogi povzamemo njun pogled na poročanje KAM in njihovo pomembnost. S tem bo delo pomembno prispevalo k nadgradnji revizijskih standardov in praks v Sloveniji, kar bo vplivalo na dvig zaupanja deležnikov v revizijska poročila bančnega sektorja.

2 OPREDELITEV IN POMEN KLJUČNIH REVIZIJSKIH ZADEV

2.1 Opredelitev ključnih revizijskih zadev

KAM predstavljajo enega izmed osrednjih delov sodobnega revizijskega poročila pri subjektih javnega interesa. Njihova vloga presega zgolj opis tehnične obravnave izbranih področij, saj je njihov primarni namen povečati preglednost revizijskega postopka in hkrati okrepiti komunikacijo med revizorjem in različnimi uporabniki računovodskih izkazov (International Auditing and Assurance Standards Board, 2016). Revizor v okviru KAM izpostavi tista področja, ki so v konkretnem primeru zahtevala njegovo največjo strokovno presojo, več poglobljenih analiz ali pa so bila zaradi svoje kompleksnosti povezana z višjo stopnjo tveganja.

Poročanje o KAM je bilo uvedeno in urejeno v okviru MSR 701, saj so revizorji dolžni identificirati in pojasniti ključne vidike revizijskega procesa, kar prispeva k boljši razumljivosti in zanesljivosti revizijskih poročil. V tem okviru mora revizor uporabiti lastno strokovno presojo, da ugotovi, katera področja so bila med revidiranjem najzahtevnejša. Upoštevati mora stopnjo presoje tveganj, kompleksnosti poslovnih dogodkov ter obseg uporabljenih presoj in ocen. KAM naj tako ne bi bile zgolj splošen povzetek poteka revizije,

temveč jasno strukturirano poročilo o tistih elementih, ki so bistveno oblikovali delo revizorja. Standard MSR 701 dodatno zahteva, da revizor ne le identificira zadevo, temveč tudi natančno opiše razloge za njeno vključitev kot KAM ter navede, kako se je z njo ukvarjal med izvajanjem revizije. To vključuje razlago uporabljenih revizijskih postopkov, presojo uporabljenih računovodskih politik, razkritje morebitnih negotovosti ter vzpostavitev ključnih presoj, ki so lahko vplivale na končne ugotovitve. Pomemben poudarek standarda je tudi na načinu predstavitve informacij. Revizor mora zagotoviti, da so pojasnila oblikovana jasno in razumljivo, brez uporabe tehničnega žargona ter da niso kopirana iz drugih poročil. Cilj je zagotoviti večjo preglednost za uporabnike revidiranih računovodskih izkazov, ki na podlagi poročil sprejemajo pomembne ekonomske odločitve. Na ta način standard krepi odgovornost revizorjev ter zaupanje javnosti v njihovo delo, hkrati pa postavlja jasne okvirje za enotno in kakovostno prakso poročanja o KAM (Slovenski inštitut za revizijo, 2018).

Uporaba KAM je namenjena zlasti velikim podjetjem in tistim subjektom, ki so javno pomembni, vključno z bankami in drugimi finančnimi institucijami. V teh primerih so računovodski izkazi izpostavljeni večjim tveganjem in potrebujejo natančnejšo revizijsko obravnavo. KAM omogočajo deležnikom, kot so vlagatelji, regulatorji in poslovni partnerji, vpogled v najpomembnejša področja revidiranega podjetja, kar krepi njihovo zaupanje v revidirane informacije (Christofferson in Grönberg, 2018). Hkrati pa KAM olajšujejo revizorjevo komunikacijo s tistimi, ki so odgovorni za upravljanje podjetja, saj omogočajo bolj osredotočene razprave o tveganjih in kontrolnih mehanizmi, povezanih s poslovanjem (Accountancy Europe, 2019).

Pri oblikovanju poročila o KAM mora revizor upoštevati več dejavnikov, med drugim tudi kompleksnost revizijskega področja, verjetnost nastanka napak ter možen vpliv na celotne računovodske izkaze. Revizor nato pojasni, zakaj je neka zadeva tudi pomembna in kako je bila obravnavana v okviru revizijskega postopka. Ta postopek omogoča uporabnikom računovodskih izkazov, da bolj jasno razumejo, kako so bila določena tveganja obravnavana in ocenjena. Revizor nato pojasni, zakaj je bilo izbrano področje pomembno in kako je bilo konkretno obravnavano, vključno z uporabljenimi postopki in strokovno presojo (International Auditing and Assurance Standards Board, 2016). Na ta način KAM služijo tudi kot pripomoček pri razumevanju razlike med pričakovanji uporabnikov in dejanskimi nalogami revizorjev, kar zmanjšuje t. i. revizijsko vrzel (Iwanowicz in Iwanowicz, 2019).

Čeprav KAM bistveno pripomorejo k večji preglednosti, pa njihova uporaba v praksi ni vedno enoznačna. Revizorji se pri oblikovanju teh razkritij pogosto znajdejo pred izzivom, koliko informacij razkriti, da bo poročilo razumljivo in uporabno, hkrati pa ne bo razkrilo konkurenčno občutljivih podrobnosti o poslovanju podjetja. Poleg tega obstaja nevarnost, da uporabniki, zlasti nestrokovna javnost, KAM razumejo kot opozorilo ali znak za skrb, čeprav gre pogosto za vsebine, ki so bile obravnavane v okviru povsem običajne revizijske prakse (Tan in Xue, 2025).

Pojavljajo se tudi dileme glede izpostavljanja istih KAM skozi več let. Čeprav so nekatera tveganja lahko prisotna dalj časa, se pogosto postavlja vprašanje, ali ponavljajoče se formulacije dejansko dodajo vrednost poročilu ali pa le utrjujejo občutke informiranosti deležnikov h krepitvi transparentnosti revizijskega postopka (Stališče 10 – Posli dajanja zagotovil o primernosti in pravilnosti uporabe sodil za delitev gospodarskih kategorij po dejavnostih, Ur. l. RS, št. 130/23). Če so ustrezno predstavljene in prilagojene vsakokratnemu kontekstu, lahko pomenijo pomemben most med strogo tehničnim revizijskim postopkom in širšim razumevanjem tveganj v poslovnem okolju. Zaradi pomembne vloge, ki jo imajo KAM pri oblikovanju zaupanja v revidirane informacije, je ključnega pomena razumeti tudi zakonski okvir, ki ureja to poročanje.

2.2 Zakonska podlaga in predpisi na področju ključnih revizijskih zadev

KAM so postale del uradne strukture revizijskih poročil z uvedbo MSR 701: Sporočanje ključnih revizijskih zadev v poročilu neodvisnega revizorja, ki ga je sprejel Odbor za mednarodne standarde revidiranja in dajanja zagotovil (angl. International Auditing and Assurance Standards Board, v nadaljevanju IAASB) leta 2016. Namen tega standarda je povečati informacijsko vrednost revizijskih poročil in omogočiti vpogled v strokovno presojo revizorja. Po novem mora revizor v poročilu jasno izpostaviti tiste zadeve, ki so bile po njegovem mnenju najzahtevnejše in ključne v okviru konkretne revizije (International Auditing and Assurance Standards Board, 2015b). To velja za subjekte javnega interesa, kot so banke, zavarovalnice in druge finančne institucije ter družbe, katerih vrednostni papirji kotirajo na borzah, kjer je pričakovanje po kakovostni komunikaciji še večje.

Pred sprejetjem MSR 701 so bila revizijska poročila pogosto ocenjena kot preveč splošna in formalistična, saj niso omogočala vpogleda v to, kako je revizor sploh prišel do svojega mnenja. Revizorji so sicer izražali mnenje o poštenu predstavitvi računovodskih izkazov, a niso pojasnjevali, katera področja so bila pri tem še posebej kritična. Posledično je bilo razumevanje dejanskega revizijskega postopka precej omejeno, kar je zmanjšalo uporabnost poročila za različne deležnike (Iwanowicz in Iwanowicz, 2019). Uvedba KAM je tako predstavljala pomemben premik v smeri večje transparentnosti in odgovornosti.

Na ravni Evropske Unije je bila prelomna Uredba (EU) št. 537/2014, ki je začela veljati kot odziv na pomanjkljivosti, odkrite v času finančne krize. Uredba je okrepila neodvisnost revizorjev, določila časovne omejitve za menjavo revizorjev in razširila odgovornost revidiranja subjektov javnega interesa (Pomeroy, 2008). Pomemben poudarek te uredbe je bil tudi na izboljšanju poročanja, zlasti z vključevanjem podrobnejših razlik v revizijska poročila, ki vključujejo ravno KAM. MSR 701 s tem postane podpora evropski zakonodaji in služi kot strokovna osnova za implementacijo bolj informativnega poročanja (13. člen Uredbe (EU) št. 537/2014).

Standard MSR 701 velja za vse revizije subjektov javnega interesa, ki se nanašajo na obdobja, zaključena po decembru 2016. Revizor mora v skladu z njim ne samo identificirati

KAM, ampak tudi pojasniti razloge za njihovo izbiro in metode revizijskega pristopa. Tako se zagotavlja konsistentnost in hkrati strokovna presoja, ki je prilagojena okoliščinam konkretne revizije. Namen tega ni le izpolnjevanje formalne obveznosti, temveč tudi ustvarjanje večje razumljivosti za uporabnike računovodskih izkazov (International Auditing and Assurance Standards Board, 2016).

V Slovenji revizorji delujejo v skladu z zakoni in standardi, ki izhajajo iz evropskih in mednarodnih smernic. Odgovorni so za presojo ključnih področij revidiranja, kar pomeni, da mora odločitev temeljiti na strokovni presoji in ne na formalni rutini (Zakon o revidiranju (ZRev-2), Ur. l. RS, št. 65/08, 63/13 – ZS-K, 84/18, 115/21 in 85/24). Poleg Zakona o revidiranju in Zakona o gospodarskih družbah imajo ključno vlogo tudi strokovna priporočila Agencije za javni nadzor nad revidiranjem (v nadaljevanju ANR), ki skrbi za nadzor nad kakovostjo dela pooblaščenih revizorjev (Agencija za javni nadzor nad revidiranjem, brez datuma). V bančnem sektorju, kjer so tveganja pogosto kompleksna in regulatorne zahteve stroge, poročanje o KAM postaja eno izmed osrednjih orodij pri oblikovanju zaupanja v stabilnost finančnega sistema (Sklep o najmanjšem obsegu in vsebini, Ur. l. RS, št. 72/17, 92/21 – ZBan-3 in 17/25 – ZBan-3A).

V bančnem sektorju so obveznosti revizorjev dodatno definirane tudi s Sklepom o najmanjšem obsegu in vsebini dodatnega revizijskega pregleda, Ur. l. RS, št. 72/17 in 92/21 – ZBan-3, ki določa zahteve glede revizijskega pregleda izpolnjevanja pravil o upravljanju tveganj. Takšen regulatorni okvir dodatno strukturira področja, ki jih revizorji obravnavajo kot ključna tveganja, in s tem neposredno vpliva na oblikovanje KAM v bančnem sektorju (4. člen Sklepa o najmanjšem obsegu in vsebini).

Poleg MSR imajo v Sloveniji pomembno vlogo tudi nacionalni predpisi. Tako Sklep o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic, Ur. l. RS, št. 184/21, določa minimalne vsebine in sestavne dele letnega poročila, ki vključujejo revidirane izkaze in s tem povezano razkritje ključnih revizijskih zadev. Ne vsebujejo pa konkretnih usmeritev glede kakovosti ali razlagalne vrednosti KAM, kar omogoča različno interpretacijo med revizorji (Sklep o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic, Ur. l. RS, št. 184/21 in 36/25).

Revizorjevo poročanje o KAM temelji tudi na specifičnih zahtevah za banke, kot jih določa Zakon o bančništvu (ZBan-3), Ur. l. RS, št. 92/21, 123/21 – ZBNIP, 2/25 – odl. US in 17/25, predvsem v delu, ki se nanaša na pregled in oceno sistema notranjih kontrol in obvladovanja tveganj. Posebej relevantne so določbe, ki od bank zahtevajo vzpostavitev učinkovitih sistemov notranjega nadzora, ki jih morajo revizorji upoštevati pri oblikovanju KAM. Zakon v 88. členu posebej poudarja vlogo notranje revizije ter potrebo po neodvisni zunanji reviziji, ki mora poleg rednega poročanja oceniti tudi izpolnjevanje pravil o upravljanju tveganj.

Sprejetje vseh teh zakonskih in strokovnih podlag je temeljito preoblikovalo razumevanje revizijskega poročanja. KAM niso več nekaj dodatnega, temveč v primeru najbolj

kompleksnih revizij, to je revizij subjektov javnega interesa, predstavljajo pričakovan standard poročanja, ki deležnikom omogoča vpogled v najzahtevnejša področja revizije. Pri tem pa se pojavljajo nove dileme, od vprašanja, kako natančno definirati »ključnost«, do razprave o tem, kdaj ponavljanje KAM izgubi smisel in postane le formalnost. A ravno ta odprta vprašanja potrjujejo, kako pomembni sta jasna pravna ureditev in dosledna praksa na tem področju.

2.3 Postopek identifikacije ključnih revizijskih zadev

Proces identifikacije KAM je eden od osrednjih korakov v izvajanju kakovostne in strokovno utemeljene revizije. Njegova vloga ni zgolj tehnična, temveč tudi izrazito komunikacijska, saj povezuje notranjo presojo revizorja s pričakovanji in potrebami zunanjih uporabnikov računovodskih informacij. MSR 701 jasno opredeljuje, da mora revizor z uporabo lastne presoje določiti tiste zadeve, ki so bile pri določeni reviziji najzahtevnejše in so imele najvišji pomen za končno revizijsko poročilo (Slovenski inštitut za revizijo, 2018).

Identifikacija KAM v praksi poteka v večfaznem postopku, ki je prilagojen velikosti in naravi podjetja ter revizijskemu tveganju. Prva faza vključuje identifikacijo pomembnih področij računovodskih izkazov, kjer obstaja večja verjetnost napake ali napačne predstavitve. Ta ocena se opira na kombinacijo kvantitativnih in kvalitativnih dejavnikov, kot so na primer velikost postavke, kompleksnost presoje, stopnja subjektivnosti pri oblikovanju ocen in zgodovina napak v prejšnjih obdobjih (International Auditing and Assurance Standards Board, 2015a). Revizorji s tem vzpostavijo osnovni nabor t. i. »obravnavanih zadev«, ki lahko postanejo KAM.

Naslednji korak vključuje razpravo s ključnimi deležniki znotraj podjetja, zlasti z vodstvom in nadzornimi odbori. Poglobljena komunikacija v tej fazi je ključna, saj revizor pridobi boljše razumevanje poslovnega modela, notranjih kontrol, pomembnih poslovnih dogodkov v obdobju in subjektivnih presoj, ki jih je uporabila uprava. Prav zaradi te kompleksnosti se KAM pogosto nanašajo na vsebine, kot so oslabitve posojil, vrednotenje naložb, oblikovanje rezervacij ali uporaba poštene vrednosti za kompleksne finančne instrumente (Accountancy Europe, 2019).

Ko so področja prepoznana in razvrščena po pomembnosti, revizor izbere tista, ki so bila dejansko najzahtevnejša, tako po strokovni presoji kot tudi po vloženem naporu v njihovo obravnavo. Ključna razlika med obravnavanimi zadevami in KAM je prav v tem, da morajo KAM izstopati po pomembnosti znotraj revizijskega procesa. Revizor nato za vsako izmed teh zadev pripravi opis, ki vključuje tri elemente, in sicer zakaj je bila zadeva prepoznana kot ključna, kako je bila obravnavana ter morebitne pomembne ugotovitve, ki so vplivale na njegovo presojo (International Auditing and Assurance Standards Board, 2016). V tem kontekstu je pomembno poudariti, da KAM ne predstavljajo ločenega mnenja o posamezni postavki, ampak zgolj razkrivajo naravo revizorjevega dela in poudarke o presoji.

Celoten proces zahteva visoko stopnjo strokovne presoje, saj se mora revizor odločiti, katere informacije bodo za uporabnike resnično pomembne. MSR 701 obenem izpostavlja, da je treba paziti, da razkritja ne škodujejo interesom podjetja, na primer z razkritjem poslovno občutljivih podatkov. Ravnotežje med preglednostjo in poslovno zaupnostjo zato ostaja pomembna dimenzija vsakega poročanja o KAM (34. člen Uredbe (EU) št. 537/2014).

Nazadnje je treba poudariti, da postopek identifikacije KAM ne prispeva le k večji informiranosti deležnikov, temveč tudi k bolj odgovornemu opravljanju revizijskega dela. Revizorji morajo svojo presojo ne le izvajati, ampak tudi obrazložiti, kar pomeni dodatno odgovornost in večjo transparentnost njihove vloge. Prav tako dolgoročno prispeva k zmanjšanju revizijske vrzeli in krepi zaupanje javnosti v delo pooblaščenih revizorjev (Iwanowicz in Iwanowicz, 2019).

2.4 Pomen ključnih revizijskih zadev v revizijskem procesu

KAM niso le orodje za zaključna razkritja v revizijskem poročilu, ampak imajo tudi pomembno vlogo v vsakem ključnem koraku revizijskega procesa, in sicer od načrtovanja do izvedbe in končne komunikacije z deležniki. Ugotavljanje KAM zahteva aktivno presojo revizorja, saj gre za področja, ki so bila bodisi najkompleksnejša bodisi so zahtevala največ presoje ali subjektivnosti pri oblikovanju mnenj. Z vidika metodologije revizije gre torej za vsebine, ki niso le pomembne, ampak tudi takšne, ki so neposredno vplivale na način izvedbe celotnega pregleda (International Auditing and Assurance Standards Board, 2016).

Ena od najpomembnejših funkcij KAM je njihova zmožnost, da strukturirajo delo revizorja že v fazi načrtovanja. Vključitev predvidenih KAM med pripravo revizijskega načrta usmerja pozornost revizorja k tistim področjem, kjer obstajajo večja tveganja za pomembne napačne navedbe. Posledično to pomeni tudi bolj učinkovito razporeditev revizijskih virov in natančnejšo določitev postopkov. Poleg tega revizor v procesu oblikovanja KAM oblikuje tudi pričakovanja glede prihodnjih komunikacij s poslovodstvom in nadzornimi organi podjetja (Slovenski inštitut za revizijo, 2018).

V bančnem sektorju so notranje kontrole, kot navaja Accountancy Europe (2019), pogosto neposredno vključene v presojo KAM, zlasti pri ocenjevanju pričakovanih kreditnih izgub in upravljanju informacijsko-tehnoloških sistemov. Revizorji pogosto presojujejo, ali so ključna področja obvladovana z notranjimi postopki nadzora. Če so notranje kontrole ocenjene kot nezadostne ali kritične, je verjetnost, da bodo te postavke vključene med KAM, bistveno višja.

Pomemben vidik poročanja o KAM je tudi v njegovi vlogi kot orodja za večjo odgovornost revizorja. Pojasnilo, zakaj je bila določena postavka vključena kot ključna zadeva, zahteva jasnost, logiko in utemeljitev. S tem se ne krepi le kakovost revizije, temveč tudi njen pomen v očeh uporabnikov. MSR 701 poudarja, da poročanje o KAM omogoča uporabnikom računovodskih izkazov boljši vpogled v to, kako so revizorji izvajali svoje delo, na katerih

področjih so zaznali večje izzive ter kako so ta področja naslovili v okviru revizijskega postopka. S tem se krepi transparentnost celotnega procesa in hkrati omogoča boljša presoja kakovosti opravljene revizije. Z razkritjem KAM se revizor postavi v položaj, kjer mora jasno utemeljiti in dokumentirati razloge za svoja ključna revizijska stališča, kar povečuje odgovornost tako do nadzornih organov kot tudi širše javnosti. Standard izrecno zahteva, da so ta razkritja pripravljena na jasen in nedvoumen način, brez uporabe tehničnega jezika, ki bi lahko otežil razumevanje. Tako poročanje ima še posebej pomembno vlogo v okoljih, kjer obstaja povečano tveganje za nezaupanje v neodvisnost revizorja ali kjer je bila v preteklosti revizijska funkcija predmet kritik. Poleg tega MSR 701 ne omejuje pomena KAM le na končni rezultat, ampak tudi na postopek razmišljanja revizorja, saj mora ta izkazati profesionalni dvom, oceno pomembnosti in presojo tveganj pri odločanju, katera področja bo izpostavil kot ključna. Na ta način KAM ne deluje zgolj kot orodje za komunikacijo z uporabniki, temveč tudi kot instrument notranje kontrole kakovosti revizijskega dela. S tem se ne zagotavlja le večja odgovornost revizorja, temveč se prispeva tudi h krepitvi zaupanja v revidirane informacije (Slovenski inštitut za revizijo, 2018).

Poleg tega imajo KAM ključno vlogo v komunikaciji z upravo in nadzornimi organi, saj ustvarjajo osnovo za razpravo o pomembnih računovodskih presojah, notranjih kontrolah in zaznanih tveganjih. Vloga revizorja se v tem kontekstu razširi z zunanjega nadzora na aktivnega sogovornika pri upravljanju podjetja. To je še posebej pomembno v okoljih, kot je bančni sektor, kjer je zahtevnost transakcij višja in lahko napačne presoje pomenijo resne posledice za stabilnost institucije. Tak dialog torej krepi kakovost korporativnega upravljanja (Stališče 8 - Revizorjev pregled in poročanje o letnem poročilu ter drugih zakonskih in regulativnih zahtevah bank in hranilnic, Ur. l. RS, št. 50/08).

Strokovna literatura pogosto navaja tudi, da prisotnost KAM v revizijskem poročilu pomembno vpliva na zmanjševanje t. i. revizijske vrzeli. Gre za razkorak med pričakovanji javnosti glede revizorjeve vloge in dejanskim obsegom njihovih nalog. KAM s svojo vsebinsko utemeljenostjo pomagajo bolje pojasniti, kaj revizor je in kaj ni naredil ter kakšne ugotovitve je oblikoval. Kot pojasnjujeta Iwanowicz in Iwanowicz (2019), je tak način poročanja eden od redkih mehanizmov, s katerim lahko revizorji aktivno oblikujejo zaznavo javnosti o svoji vlogi.

Nazadnje velja poudariti še širši pomen KAM za revizijsko stroko. Z vključitvijo teh zadev se utrjuje pomen strokovne presoje, s tem pa tudi kakovost revizorjevih odločitev. Z dolgoročnega vidika to vodi do višjih standardov v industriji, spodbuja razvoj novih smernic in orodij za vrednotenje revizijskih praks ter prispeva k večji odgovornosti in preglednosti celotne dejavnosti. Vse to pa ima za posledico višjo raven zaupanja javnosti in deležnikov, kar je osnovni cilj kakovostne revizije. Vse to kaže, da KAM danes niso več le formalnost, temveč postajajo pomemben element kakovostne revizijske prakse z vplivom tako na vsebino poročil kot tudi na širše zaupanje v delo revizorjev. Toda ravno zaradi njihove hitro rastoče vloge se odpira vprašanje, če se razvijajo v pravo smer.

2.5 Trenutne razprave na področju ključnih revizijskih zadev

Od uvedbe MSR 701 leta 2016 so KAM postale ena od osrednjih tem strokovnih in akademskih razprav na področju revidiranja. V teoretičnem smislu se KAM obravnavajo kot eno od ključnih orodij za povečanje preglednosti revizijskega poročanja in izboljšanje komunikacije med revizorji in uporabniki računovodskih izkazov (International Auditing and Assurance Standards Board, 2016). Kljub temu pa praksa že več let odpira vprašanja o tem, kako učinkovita je dejansko ta novost in ali v sedanji obliki v celoti izpolnjuje pričakovanja regulatorjev, revizorjev in predvsem uporabnikov.

Ena izmed ključnih dilem, ki se pojavlja v zadnjih letih, je, ali so KAM zapisane dovolj razumljivo in uporabno, da služijo svojemu osnovnemu namenu. Raziskave avtorjev Iwanowicz in Iwanowicz (2019) opozarjajo, da številni uporabniki kljub dodatnim informacijam pogosto napačno razumejo sporočilo, pri čemer domnevajo, da že prisotnost KAM pomeni negativen pogled revizorja na določeno postavko v računovodskih izkazih. Ta neskladnost med namenom revizorja in interpretacijo uporabnika kaže, da je potrebna dodatna razlaga in mogoče celo poenotenje načina poročanja.

Tudi v praksi obstaja neenotnost. Med panogami in državami so opazne razlike pri opredeljevanju, vsebinski predstavitvi in obsegu razkritij KAM. Poročilo Accountancy Europe (2019) izpostavlja, da je pri bančnem sektorju zaznati večjo vsebinsko usmerjenost, medtem ko so v drugih panogah KAM pogosto preveč generične. Zaradi tega se vse glasneje pojavljajo predlogi za vzpostavitev smernic, ki bi revizorjem omogočile večjo jasnost pri zapisovanju KAM in s tem povečale njihovo uporabno vrednost.

Zelo aktualno vprašanje pa se nanaša na dodano vrednost KAM v kontekstu izboljšanja kakovosti revizije. Po mnenju IAASB (Slovenski inštitut za revizijo, 2018) naj bi KAM spodbujale bolj poglobljeno analizo revizijskih poročil z večjim tveganjem, vendar praksa kaže, da številni revizorji v tem delu ostajajo zadržani. Revizorji so namreč pogosto razpeti med potrebo po preglednosti ter obveznostjo zaščite zaupnih informacij podjetij, kar povzroča dileme pri obsegu razkritij in intenzivnosti opisov.

V tej luči se pogosto pojavlja kritika, da se KAM vse bolj formalizirajo. Revizorji iz leta v leto uporabljajo skoraj identično strukturo in besedilo ne glede na specifičnost posameznega podjetja ali obdobja. Če se to dogaja, KAM izgubijo svojo analitično vrednost in postanejo le še obvezni del dokumenta brez dejanskega pomena. Uporabniki v tem primeru ne pridobijo več tistega dodatnega pogleda, ki naj bi jim ga KAM ponudile, kar zmanjšuje kredibilnost revizorjev (Askipo, 2024).

V raziskavi avtorjev Tan in Xue (2025) je prvič izpostavljena tudi čustvena dimenzija poročanja o KAM. Ne gre zgolj za tehnično točnost razkritij, ampak tudi za ton in način izražanja, saj lahko različni slogi pisanja povzročijo različne interpretacije uporabnikov. Revizorji se morajo tako zavedati, da so tudi njihove besede del komunikacije, ki ima pomemben psihološki vpliv na bralca.

V novejših študijah se pojavlja tudi vprašanje pojava ponavljajočih se vsebin KAM, kar je podrobneje raziskano v študiji Lin in drugi (2025). Avtorji na primeru revizijskih poročil v Združenem kraljestvu ugotavljajo, da se določeni opisi KAM nenehno pojavljajo v nespremenjeni obliki. Takšno poročanje izgublja specifičnost in s tem tudi smisel, saj uporabniki ne zaznajo več razlik med posameznimi leti, podjetji ali celo panogami. Kritiki opozarjajo, da lahko to zmanjšuje tudi zaznano neodvisnost revizorja, saj poročilo deluje bolj kot vnaprej pripravljena predloga kot pa kot rezultat konkretnega pregleda.

Skupna nit teh razprav je torej vprašanje, kako ohraniti ravnovesje med preglednostjo, uporabnostjo, zakonodajno skladnostjo in hkrati tudi komunikacijsko moč KAM. Poročanje o KAM je brez dvoma pomemben prispevek k večji kakovosti revizij, a da bo ohranilo vrednost tudi v prihodnje, bo potrebna stalna pozornost tako revizorjev kot regulatorjev.

2.6 Pregled raziskav s področja ključnih revizijskih zadev

Z uvedbo MSR 701 leta 2016 se je zanimanje za raziskovanje KAM močno povečalo tako v strokovni kot v akademski skupnosti. V zadnjem desetletju se je po vsem svetu pojavila vrsta empiričnih raziskav, ki so želele oceniti vpliv KAM na kakovost revidiranja, zaupanje uporabnikov in preglednost računovodskega poročanja. Še posebej v panogah z visokim regulativnim nadzorom, kot je bančni sektor, kjer so takšna vprašanja postala osrednjega pomena.

Ena izmed temeljitih študij je raziskava organizacije Accountancy Europe (2019), ki se je osredotočila na revizijska poročila bank v državah članicah EU. Njihove ugotovitve so pokazale, da KAM pozitivno vplivajo na obveščenost uporabnikov, predvsem institucionalnih vlagateljev, ker je omogočen vpogled v tista področja, ki so bila predmet največje strokovne presoje revizorja. Kljub temu so opozorili na precejšno vsebinsko in slogovno nedoslednost med državami in celo med revizijskimi družbami v posamezni državi. V praksi se KAM pogosto nanašajo na vrednotenje finančnih instrumentov, oblikovanje rezervacij in oslabitve posojil, vendar se njihova formulacija razlikuje do te mere, da primerljivost poročil ni vedno zagotovljena.

Zanimivo perspektivno prispeva tudi raziskava avtorjev Iwanowicz in Iwanowicz (2019), ki v središče postavlja t. i. revizijsko vrzel, torej razkorak med tistim, kar uporabniki pričakujejo, da revizor preveri in zagotovi, in tistim, kar revizor dejansko ugotavlja. Avtorja opozorita, da so KAM koristen način za zmanjševanje tega razkoraka, vendar opomnita, da je njihova uporabnost odvisna od jasnosti jezika, ki ga revizorji uporabljajo, ter od razumevanja uporabnikov. V njuni raziskavi je razvidno, da bolj strukturirana in razumljivo zapisana KAM zmorejo bistveno bolje nagovoriti uporabnike kot tista, ki so napisana v preveč tehničnem jeziku.

Novejše študije, kot je raziskava Lin in drugi (2025), pa opozarjajo na tveganje standardizacije vsebine KAM. Ugotovili so, da so številne revizijske družbe v Združenem

kraljestvu iz leta v leto vključevale skoraj identične formulacije KAM, kar zmanjšuje njihovo informacijsko vrednost. Ta pristop sicer zadosti formalnim zahtevam, vendar izniči osnovni namen standarda, ki je, da predstavi tista tveganja, ki so bila specifična za posamezno leto in podjetje. Avtorji predlagajo dodatno regulacijo in strokovno presojo pri pripravi KAM, da bi se ohranila njihova relevantnost.

Podobno kritično noto zasledimo tudi pri avtorjih Tan in Xue (2025) ki v svoji raziskavi opozarjata na pomen »emocionalne sporočilnosti« jezika, uporabljenega v KAM. Po njunem mnenju lahko imata ton zapisa in izbira besed pomemben vpliv na interpretacijo s strani uporabnikov. Čeprav se revizorji osredotočajo predvsem na tehnično vsebino, avtorja opozarjata, da uporabniki intuitivno zaznavajo tudi subtilne jezikovne signale, kar lahko vpliva na njihovo dožemanje zaupanja v revizijsko poročilo.

Vsem tem raziskavam je skupno, da je poročanje o KAM pomemben korak k večji preglednosti in profesionalnosti revizijskega procesa, vendar njegova učinkovitost ni zagotovljena sama po sebi. Ključno vlogo igrajo kakovost priprave KAM, kontekstualna prilagojenost posameznemu podjetju, razumljivost zapisa in kontinuirana strokovna razprava v revizijski skupnosti.

Čeprav se KAM pogosto obravnavajo kot tehničen instrument revizijskega poročanja, predstavljajo v resnici ogledalo dinamike med revizorji in družbenimi pričakovanji. Morda bo prihodnost KAM pokazala, da največja dodana vrednost ni le v njihovem razkritju, temveč v tem, kako odpirajo teme in dileme, ki v praksi pogosto ostajajo spregledane, a pomembno vplivajo na zaupanje v celoten gospodarski sistem.

3 REVIZIJSKA POROČILA V BANČNI PANOGI

3.1 Vloga revizije v bančnem sektorju

Revizija bančnega sektorja je ena izmed najbolj zahtevnih nalog znotraj celotnega sistema finančnega nadzora. Banke namreč niso le klasična podjetja, ampak so hrbtenica finančnega sistema. Od njihove stabilnosti pa je pogosto odvisno tudi zaupanje vlagateljev, varčevalcev in širše javnosti. Ravno zaradi tega se revizija bančnega poslovanja ne izvaja le kot formalnost, temveč kot orodje, ki pomembno prispeva k nadzoru nad sistemskimi tveganji in krepitvi zaupanja v finančne trge (International Auditing and Assurance Standards Board, 2016).

Posebnosti bančnega poslovanja pomenijo, da mora revizor razumeti precej bolj kompleksne produkte, kot so izpeljani finančni instrumenti, kapitalski instrumenti ali posojilne sheme, poleg tega pa mora znati oceniti tudi makroekonomski kontekst, regulatorne zahteve in notranje kontrole. Bančne bilance so sestavljene iz elementov, ki že sami po sebi nosijo visoko tveganje, kot so kapitalska ustreznost, slabitve, oblikovanje rezervacij za neplačane

kredite ali tveganja iz naslova obrestnih mer (6. člen Stališča 8). Takšna specifičnost ne zahteva le računovodskega znanja, ampak tudi sposobnost poglobljenega razumevanja finančne dinamike in ustrezno strokovno presojo.

Ravno v bančništvu zato dobi poročanje o KAM posebno težo. Revizor mora z razkritjem KAM jasno pokazati, katera področja je ocenil kot najbolj kompleksna in zakaj. Ne gre več zgolj za standardizirano poročanje, ampak za pomembno vsebinsko razlago, ki lahko bistveno vpliva na razumevanje poslovanja banke pri vseh deležnikih, tako regulatorjih kot vlagateljih. Študije so pokazale, da KAM v bančnih poročilih pogosto vključujejo teme, kot so ocena oslabitev posojil, vrednotenje finančnih instrumentov in skladnost s kapitalskimi zahtevami. To so teme, ki so neposredno povezane s stabilnostjo sistema (Iwanowicz in Iwanowicz, 2019).

Poleg tega so banke specifične tudi zaradi prisotnosti večnivojskih kontrolnih mehanizmov. Komunikacija revizorja z notranjo revizijo, nadzornim svetom in regulatorji, kot sta Banka Slovenije ali ECB, postane sestavni del revizijskega procesa. V takem okolju se od revizorjev pričakuje več kot le tehnična pravilnost, pričakuje se, da bodo razumeli širši kontekst poslovanja in znali izluščiti tiste informacije, ki so resnično pomembne za presojo poslovanja (8. člen Sklepa o najmanjšem obsegu in vsebini).

S prehodom na bolj odprto in razlagalno komunikacijo prek KAM se premikamo tudi k večji odgovornosti. Revizor postaja sogovornik in ne le izvajalec. Njegovo poročilo ne ostane zgolj interna formalnost, ampak je javno dostopno in postane orodje za odločanje, presojanje in celo ukrepanje. Kakovost KAM tako ni le pokazatelj dobrega revidiranja, temveč vse bolj tudi merilo revizorjeve verodostojnosti. Po zadnjem tematskem pregledu Agencije za javni nadzor nad revidiranjem je bilo ugotovljeno, da številne slovenske revizijske družbe še vedno vzpostavljajo sisteme kakovosti, kar neposredno vpliva na zanesljivost in globino poročanja o KAM (Agencija za javni nadzor nad revidiranjem, 2025).

S tem, ko se revizijska praksa v bančništvu stalno razvija v smeri večje odgovornosti, preglednosti in strokovnosti, dobivajo tudi KAM vse večjo vlogo pri komuniciranju med revizorji in deležniki. Njihova vsebina v bančnih revizijskih poročilih ni le zakonska obveznost, temveč postaja tudi ključni kazalnik kakovosti opravljenega revizijskega dela. V nadaljevanju bo opravljena empirična analiza KAM v revizijskih poročilih izbranih bank v Sloveniji, kar bo dodatno osvetlilo dejansko prakso poročanja v finančnem sektorju.

3.2 Identifikacija ključnih tveganj v bančnem sektorju

V bančnem sektorju ima postopek identifikacije tveganj ključno vlogo pri oblikovanju revizijske strategije, saj so banke zaradi svoje vloge v finančnem sistemu izpostavljene številnim in pogosto medsebojno prepletenim tveganjem. Revizorji morajo že v zgodnjih fazah revizije prepoznati tista tveganja, ki lahko pomembno vplivajo na računovodske izkaze, ter oceniti verjetnost in posledice, ki lahko pomembno vplivajo na računovodske

izkaze. Oceniti morajo tudi verjetnost in posledice morebitnih napačnih navedb. Zlasti v bančništvu, kjer so poslovni procesi regulirani, kompleksni in pogosto avtomatizirani, je ta presoja izredno zahtevna (International Auditing and Assurance Standards Board, 2016).

Pri identifikaciji ključnih tveganj revizorji običajno izhajajo iz poslovnega modela banke, analize računovodskih politik in pregledovanja notranjih kontrol. Eden izmed osrednjih virov tveganj v bankah je kreditno tveganje, ki je neposredno povezano z osnovno dejavnostjo, in sicer z odobravanjem posojil. Revizorji zato posebno pozornost namenjajo oblikovanju rezervacij za izgube iz naslova oslabitve kreditnega portfelja, pri čemer ocenjujejo uporabljene modele, makroekonomske predpostavke in metode za ugotavljanje pričakovane izgube (Accountancy Europe, 2019). Takšna presoja vključuje tudi analizo kakovosti portfelja, koncentracije tveganja in odstopanj od notranjih standardov banke.

Drugo pomembno področje tveganj v bankah je povezano s tržnimi tveganji, predvsem v povezavi z vrednotenjem finančnih instrumentov po pošteni vrednosti. Uporaba zapletenih modelov vrednotenja in ocen vhodnih parametrov, zlasti kadar tržni podatki niso neposredno razpoložljivi, pomeni visoko stopnjo presoje, ki jo morajo revizorji ustrezno dokumentirati. Pri tem ocenjujejo tudi, ali banka uporablja ustrezno hierarhijo poštene vrednosti v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (v nadaljevanju MSRP) 13 in ali so razkritja v skladu z zahtevami računovodskih standardov (Slovenski inštitut za revizijo, 2018).

Posebnost bančnega sektorja je tudi visoka reguliranost poslovanja. To pomeni, da morajo revizorji poleg računovodskih tveganj identificirati tudi regulativna tveganja, ki so povezana s skladnostjo poslovanja z zahtevami nadzornih organov. Sem sodijo kapitalska ustreznost, likvidnostni količniki, obvladovanje sistemskih tveganj in spoštovanje zahtev Basel III. Neupoštevanje teh zahtev lahko pomeni resne posledice za stabilnost banke in njen pravni položaj, zato se revizorji pogosto zanašajo tudi na podatke notranjih in regulatornih poročil, pri čemer sodelujejo s pristojnimi odbori in notranjo revizijo 11. člen Uredbe (EU) št. 537/2014).

Pomemben vidik identifikacije tveganj je tudi razmejevanje poslovnega okolja in zunanjih dejavnikov, ki vplivajo na poslovanje banke. Gospodarske razmere, obrestna politika, geopolitična tveganja in inflacijski pritiski lahko vplivajo na sposobnost dolžnikov za odplačevanje obveznosti, kar posledično povečuje obremenitev oblikovanja rezervacij. Revizor mora te dejavnike upoštevati pri svoji presoji pomembnosti in odločanju, katera tveganja bodo predmet poglobljenega revidiranja in posledično vključena kot KAM.

Postopek identifikacije tveganj je tako temeljni korak v pripravi kakovostne revizije bančnih institucij. Povezuje se s širšo presojo in odgovornostjo revizorja, ki mora na podlagi zaznanih tveganj ustrezno prilagoditi obseg, naravo in časovni okvir revizijskih postopkov. Ključno je, da so identificirana tveganja jasno obrazložena tudi v revizijskem poročilu. Bodisi kot

KAM ali kot drugi pomembni elementi, saj to uporabnikom omogoča boljše razumevanje finančne in regulatorne izpostavljenosti.

3.3 Pomen analize ključnih revizijskih zadev v bankah

Analiza KAM v bančnih revizijskih poročilih ima izjemen pomen, predvsem za razumevanje kompleksnih tveganj in ocen, s katerimi se soočajo finančne institucije. Bančni sektor se kot nosilec sistemske stabilnosti nahaja pod stalnim nadzorom regulatorjev in trga, zato postajajo kakovost, jasnost in vsebina KAM pomembno orodje za oceno delovanja bank ter presojanje kakovosti njihovega notranjega nadzora. KAM v tem kontekstu predstavljajo ne le rezultat strokovne presoje revizorja, temveč tudi dragocen signal za uporabnike računovodskih izkazov, ki iščejo informacije o poslovnih in drugih tveganjih in notranjih postopkih upravljanja (Accountancy Europe, 2019).

Posebnost bančnih KAM je v tem, da se pogosto nanašajo na področja z visoko regulativno občutljivostjo. To so predvsem oslabitev posojil, uporaba modelov pričakovane izgube, izračun kapitalske ustreznosti in obravnava finančnih instrumentov. Poglobljena analiza KAM uporabnikom omogoča vpogled v to, katera tveganja so bila v določenem obdobju najbolj kritična in kako jih je revizor ocenil. S tem se prispeva k razumevanju dinamičnega okolja, v katerem banke delujejo, ter k oceni kakovosti upravljanja tveganj v posamezni instituciji (Accountancy Europe, 2019).

Za regulatorje kot sta ECB in Banka Slovenije, analiza KAM omogoča vpogled v potencialne šibkosti znotraj bančnega sistema. V primerih, kjer se ista ključna zadeva pojavlja več let zapored brez jasnega razvoja ali izboljšave, se lahko odpre vprašanje ustreznosti notranjih kontrol, upravljavskih praks ali kakovosti poročanja (Lin in drugi, 2025). Ravno zato lahko analiza ponavljajočih se KAM razkrije pomembne strukturne težave v poslovanju bank, kar je še posebej pomembno v luči makroekonomskih nihanj in morebitnih kriznih okoliščin (Slovenski inštitut za revizijo, 2018).

Tudi za vlagatelje in druge uporabnike finančnih informacij ima analiza KAM poseben pomen. Ti deležniki pogosto nimajo neposrednega dostopa do podrobnih notranjih informacij o poslovanju bank, zato KAM predstavljajo redko priložnost, da dobijo vpogled v tista področja, ki so bila predmet intenzivne presoje in ki lahko vplivajo na stabilnost ali donosnost banke. Jasna in informativna KAM pripomorejo k boljšemu razumevanju finančnih tveganj, transparentnosti računovodskih praks in revizorjeve strokovne presoje (Iwanowicz in Iwanowicz, 2019).

Nenazadnje pa ima analiza KAM tudi izobraževalni vidik. Revizorji in akademiki lahko prek sistematičnega pregleda KAM med različnimi bankami prepoznajo trende v panogi, ugotovijo spremembe v praksi poročanja in opredelijo področja, kjer je potrebna dodatna standardizacija ali boljša razlaga. To omogoča dolgoročno izboljšanje kakovosti revizijskih poročil in krepitev zaupanja v celoten finančni sistem.

V prihodnosti bo pomen analize KAM le še naraščal, saj finančni sektor vstopa v obdobje digitalizacije, podnebnih tveganj in geopolitičnih pretresov, ki prinašajo nova, še bolj kompleksna tveganja. V tem kontekstu se KAM ne bodo več obravnavale le kot poročilo o preteklosti, temveč kot pomemben pokazatelj pripravljenosti institucije na prihodnost (Askipo, 2024). Dober revizor tako ne bo le tisti, ki prepozna obstoječe tveganje, temveč tisti, ki skozi jasno, razumljivo in poglobljeno razlago pomaga deležnikom zaznati smer razvoja in možne sistemske šibkosti.

3.4 Povezava med ključnimi revizijskimi zadevami in tveganji v bančnem sektorju

KAM so v bančnem sektorju tesno povezane s tveganji, pravzaprav izhajajo neposredno iz njih. V revizijskem poročilu niso zgolj naključen seznam zapletenih tem, temveč so rezultat presoje, ki jih revizor oblikuje glede na najpomembnejša tveganja, ki lahko vplivajo na poštenost in zanesljivost računovodskih izkazov. Ker je bančni sektor eden izmed najbolj reguliranih in hkrati najbolj tveganih v gospodarstvu, postane ta povezava še posebej izrazita. Prav kakovost obravnave teh zadev pogosto pokaže tudi kakovost celotnega revizijskega postopka (Slovenski inštitut za revizijo, 2018).

Revizijski načrt v banki se zato vedno začne pri tveganjih. Revizor najprej analizira naravo poslovanja, regulatorne zahteve ter posebnosti poslovnega modela. Na podlagi teh informacij oceni, katera tveganja imajo največjo verjetnost pojava in kakšne bi bile njihove posledice za računovodske izkaze. S tem pridobi osnovo za določitev področij, ki zahtevajo poglobljen pregled. Ko izvede dodatne postopke in analize, iz teh ugotovitev izhajajo tudi KAM. Te nato odražajo področja, kjer je bila potrebna največja mera strokovne presoje in kjer je obstajala povečana možnost za pomembne napačne navedbe (Accountancy Europe, 2019).

Poleg ocene notranjih kontrol in podatkov iz preteklih obdobj se vse bolj uveljavlja tudi uporaba naprednih analitičnih orodij za identifikacijo povezanih tveganj, ki lahko vplivajo na izbor KAM. Revizorji se pri tem ne osredotočajo le na absolutne številke, ampak tudi na trende, spremembe v poslovnih politikah banke, dinamiko trga in regulativne spremembe. S tem pristopom se KAM razvijejo v dinamičen odsev celotnega revizijskega okolja, kar dodatno povečuje njihovo informacijsko vrednost.

Med najpogostejše ugotovljenimi tveganji, ki se nato izrazijo tudi kot KAM, so že prej omenjene oslabitve kreditnega portfelja, vrednotenje finančnih instrumentov, oblikovanje rezervacij in obravnava kompleksnih računovodskih transakcij. Ta tveganja zahtevajo poglobljeno razumevanje bančnih modelov, predpostavk in zunanjih dejavnikov, ki lahko vplivajo na ocene. Če revizor pri tem zazna višjo stopnjo negotovosti, subjektivnosti ali možnost napačnih navedb, bo to tveganje najverjetneje vključil med KAM. Takšna področja so strokovno najbolj zahtevna in potrebna pregleda (Pomeroy, 2008).

V številnih primerih se KAM nanašajo na enaka področja kot tista, ki jih regulatorji označujejo kot sistemsko pomembna, kar dodatno potrjuje njihovo povezavo z resničnimi tveganji. Na primer, kadar ECB opozarja na povečan sistemski pritisk zaradi rasti slabih posojil, revizorji v svojih poročilih pogosto izpostavijo oblikovanje rezervacij. S tem se vzpostavlja trojna povezava med nadzorom, tveganji in poročanjem, kjer KAM služijo kot nekakšen most med revizijsko presojo in zaznavanjem tveganj v širšem kontekstu (26. člen Uredbe (EU) št. 537/2014).

Pomembna posledica povezave med tveganji in KAM je tudi krepitev odgovornosti revizorjev. Ko določena tveganja opredelijo kot ključna in o njih poročajo javno, prevzamejo tudi odgovornost za obrazložitev svoje presoje in postopkov. To pomeni, da mora biti vsaka KAM jasna, logična in utemeljena, kar dodatno spodbuja kakovost celotnega revizijskega procesa. Ravno zato so KAM ne samo rezultat analize tveganj, ampak tudi pomembno orodje za nadzor kakovosti revidiranja v bančnem sektorju (Iwanowicz in Iwanowicz, 2019).

V novejših raziskavah Lin in drugi, (2025) se izpostavlja, da ponavljanje istih KAM brez kontekstualne prilagoditve kaže na površinsko obravnavo tveganj ali celo na neodzivnost revizorja na spreminjajoče se razmere. V takšnih primerih povezava med KAM in tveganji postane vprašljiva, saj se KAM spremenijo iz orodja strokovne komunikacije v formalnost. Za ohranitev njihove vrednosti je zato bistveno, da KAM dejansko odražajo aktualna tveganja banke in jih ne ponavljajo rutinsko, temveč jih prilagajajo vsebinsko vsaki konkretni situaciji.

Tabela 1 povezuje tipične oblike tveganj v bančnem sektorju z najpogostejše identificiranimi KAM v revizijskih poročilih. V njej so povzete najbolj izpostavljene kategorije, ki se pojavljajo v revizijskih poročilih bank, pri čemer je razvidno, da se večina tveganj nanaša na področja z visokim vplivom na finančno stabilnost in kakovost računovodskih informacij. Posebej izstopajo kreditna tveganja, tveganja povezana z vrednotenjem finančnih instrumentov, ter tveganja vezana na informacijske procese, ki imajo tudi ključno vlogo v sodobnem bančnem poslovanju.

Tabela 1: Ključna tveganja v bančnem sektorju in njihov vpliv na ključne revizijske zadeve

Tveganje	Opis	Povezava s KAM
Kreditno tveganje	Nezmožnost dolžnikov za vračilo obveznosti	Oslabitev terjatev, oblikovanje rezervacij
Operativno tveganje	Napake v sistemih, postopkih, človeške napake pri izvajanju kontrol	Zanesljivost podatkov, informacijski sistemi, notranje kontrole
Tržno tveganje	Nihanje vrednosti finančnih instrumentov	Vrednotenje portfeljev, obrestne mere
Tveganje likvidnosti	Nezmožnost pokrivanja obveznosti v določenem trenutku	Napačna klasifikacija sredstev, likvidnostna ocena

Vir: lastno delo na podlagi Bank for International Settlement (2017).

Za namen izdelave tabele 1 smo izvedli lastno analizo, pri čemer smo kot izhodišče uporabili smernice Basel III, ki opredeljujejo ključna tveganja v bančnem sektorju. Basel III v okviru regulatornega pristopa izpostavlja štiri glavne kategorije tveganj, in sicer kreditno tveganje, tržno tveganje, operativno tveganje in likvidnostno tveganje. Na podlagi teh opredelitev smo oblikovali matriko povezav med opredeljenimi vrstami tveganj in vsebino KAM, kot jih izpostavljajo banke v Sloveniji v svojih revizijskih poročilih (Bank for International Settlement, 2017).

Kot prikazuje tabela 1, obstaja neposredna povezava med zaznanimi tveganji v bančnem poslovanju in vsebino KAM. Za učinkovito povezavo med tveganji in KAM pa ni dovolj le revizijska presoja, temveč tudi sodelovanje vseh vpletenih deležnikov. Vodstva bank, notranje revizijske službe, regulatorji in nadzorni sveti imajo pomembno vlogo pri zagotavljanju, da je tveganje ustrezno identificirano in razkrito. Ravno sodelovanje in odprta komunikacija omogočata, da KAM postanejo resnično uporabno in verodostojno orodje ne le za revidirane banke, temveč za celoten finančni sistem.

3.5 Pregled raziskav glede ključnih revizijskih zadev v bankah

V zadnjem desetletju je raziskovanje KAM postalo ena izmed osrednjih tem na področju bančne revizije. V ospredje stopa vedno večja potreba po večji preglednosti in informacijski vrednosti revizijskih poročil, zlasti v panogah, ki so sistemsko pomembne in strogo regulirane, kamor nedvomno sodi tudi bančni sektor. KAM so v tem kontekstu prepoznane kot orodje, ki ne služi zgolj kot dopolnilo revizijskemu poročilu, temveč kot pomemben kanal strokovne komunikacije med revizorji in deležniki. Raziskave iz različnih evropskih in mednarodnih okolij potrjujejo, da KAM v bankah postajajo vse bolj relevantne, obenem pa razkrivajo številne izzive, povezane z njihovim oblikovanjem, interpretacijo in uporabo v praksi.

Študija Accountancy Europe (2019) je bila ena od prvih, ki je obsežno analizirala pojavnost in kakovost poročanja o KAM v bančnem sektorju EU. Raziskava je izpostavila, da med bankami obstajajo velike razlike v slogu pisanja, saj nekatere uporabljajo izrazito tehničen pristop, druge pa bolj razlagalnega. Ta raznolikost neposredno vpliva na razumljivost poročil in učinkovitost prenosa informacij do različnih uporabnikov, kar potrjuje potrebo po bolj poenotenih smernicah in oblikovalskih okvirih.

Dodatno perspektivo ponuja raziskava avtorjev Krasodomska in drugi (2024), izvedena na Poljskem in v Romuniji. Analizirali so več kot 100 letnih poročil bank in ugotovili, da se KAM najpogosteje nanašajo na oslabitve posojil, uporabo modelov poštene vrednosti in davčne postavke. Poudarili so, da je v primerih, kjer so revizorji zapisali KAM v bolj razlagalnem tonu, razumljivost poročila za uporabnike močno narasla. Nasprotno pa je uporaba standardiziranih in preveč tehničnih izrazov zmanjšala njihovo informacijsko vrednost. Ključna ugotovitev študije je, da mora biti vsaka KAM pisana z mislijo na končnega uporabnika in ne zgolj kot izpolnitev formalne zahteve.

V literaturi pogosto zasledimo tudi vprašanje ponavljanja enakih KAM v več zaporednih letih. Avtorji Lin in drugi (2025) opozarjajo, da se revizijska poročila pogosto zatekajo k ponavljajočemu naboru KAM brez ustrezne nadgraditve ali prilagoditve kontekstu. Takšna praksa nakazuje formalističen pristop k poročanju, kar zmanjšuje kredibilnost revizorjeve presoje in zmanjšuje uporabnost KAM kot komunikacijskega orodja. Namesto da bi KAM odražale aktualne spremembe v tveganjih ali računovodskih politikah bank, pogosto postanejo rutinska postavka, kar odvrača pozornost uporabnikov in zamegli dejanske poudarke revizije.

Na to opozarjata tudi Iwanowicz in Iwanowicz (2019), ki se osredotočata na vlogo KAM pri zmanjševanju revizijske vrzeli. Njuna analiza kaže, da jasno in natančno zapisane KAM zmanjšujejo neskladje med pričakovanji javnosti o vlogi revizorja ter njegovo dejansko odgovornostjo. Po njunem mnenju so KAM učinkovite takrat, ko uporabniku omogočajo vpogled v razloge, zakaj je neko področje zahtevno in kako je bilo revidirano. Če so zapisane zgolj na deklarativni ravni, pa izgubijo svojo moč in lahko celo povečajo negotovost glede kakovosti opravljenega revizijskega dela.

Zanimiv vidik se odpira tudi v primerjalnih raziskavah med državami. Razlike v nacionalni regulativi, standardih in profesionalni kulturi pomembno vplivajo na način poročanja KAM. V nekaterih državah je zaznati večjo naravnost k razlagi in utemeljevanju strokovne presoje, v drugih pa se revizorji držijo bolj formalnih okvirov (Christofferson in Grönberg, 2018). Takšna primerjava med praksami pokaže potrebo po čezmejni uskladitvi pričakovanj in boljšem prenosu dobrih praks med članicami EU.

Skupni imenovalec vseh predstavljenih raziskav je jasen, in sicer za resnično informativno in uporabno vrednost KAM v bančnem sektorju mora biti poročanje premišljeno in vsebinsko bogato. Vse bolj postaja jasno, da KAM niso le zakonsko zahtevana forma, temveč lahko postanejo pomemben gradnik zaupnosti, transparentnosti in strokovne odločnosti, če so oblikovane pravilno. Njihova analiza ne daje vpogleda zgolj v posamezno banko, ampak odpira širšo razpravo o razmerju med regulacijo, presojo in pričakovanji javnosti.

Ni presenetljivo, da se v prihodnje pričakuje nadaljnji razvoj smernic in bolj poglobljeno raziskovanje tega področja. Prav bančni sektor kot eden od najbolj občutljivih in nadzorovanih, ponuja idealno izhodišče za raziskovanje učinkovite rabe KAM in njihove vloge v sodobni revizijski praksi. Takšna usmeritev ne prinaša le novih spoznanj za akademsko okolje, ampak ima lahko tudi neposreden vpliv na izboljšanje revizijske prakse v bankah. Z razumevanjem in nadgradnjo obstoječih pristopov k poročanju o KAM se tako krepi njihova uporabna vrednost, hkrati pa se odpira prostor za razvoj bolj enotnih in primerljivih standardov razkritij.

4 VPLIV KLJUČNIH REVIZIJSKIH ZADEV NA ODLOČITVE UPORABNIKOV REVIZIJSKIH POROČIL

4.1 Identificiranje uporabnikov bančnih revizijskih poročil

Bančna revizijska poročila predstavljajo pomembno komunikacijsko orodje med revizorji in zunanjimi deležniki. Njihova glavna vloga ni zgolj formalna potrditev skladnosti računovodskih izkazov s standardi, temveč ustvarjanje vrednosti skozi prenos informacij o tem, kaj je v poslovanju institucije ključno, tvegano ali potencialno sporno. Ravno zato je za razumevanje pomena poročanja o KAM nujno najprej ugotoviti, kdo so tisti, ki ta poročila berejo in kakšne informacije sploh iščejo.

Med najpomembnejšimi uporabniki so vlagatelji in finančni analitiki. Ti uporabljajo informacije iz revizijskih poročil kot podlago za presojanje finančnega zdravja banke, vrednotenje tveganj in napovedovanje bodočih denarnih tokov. Zanje je še posebej dragoceno, kadar KAM razkrivajo kompleksna področja, ki bi jih računovodski izkazi sami po sebi lahko prekrili ali prikazali preveč splošno. Dobro oblikovana KAM jim omogoča vpogled v področja, kjer revizor zaznava povečano stopnjo subjektivnosti, presoje ali negotovosti (Iwanowicz in Iwanowicz, 2019).

Druga ključna skupina uporabnikov so regulatorji, kot so ECB in nacionalni organi nadzora (npr. Banka Slovenije). Njihov interes je nekoliko drugačen, bolj sistemski. KAM uporabljajo kot pokazatelje, ki signalizirajo potencialne ranljivosti v bankah, še posebej, kadar se določena tveganja ponavljajo skozi več zaporednih poročil brez vsebinskih sprememb. To jim omogoča lažjo identifikacijo sistemskih tveganj, morebitne upravljalvske pomanjkljivosti ter oceno stopnje skladnosti z regulatornimi zahtevami (14. člen Uredbe (EU) št. 537/2014).

Pomembno vlogo imajo tudi bonitetne agencije, novinarji, akademiki in širša strokovna ter poslovna javnost. Ti pogosto iščejo vzorce v poročanju KAM, bodisi pri posamezni banki ali znotraj celotnega bančnega sektorja. V tem kontekstu KAM delujejo kot most med zelo tehnično revizijsko presojo in bolj poljudno interpretacijo tveganj za nerevizijsko občinstvo. Uporabniki zunaj finančne stroke tako skozi KAM dobijo vpogled v to, kaj je znotraj posamezne banke »najbolj občutljivo«, brez da bi za to potrebovali podrobno znanje iz standardov MSRP ali revizijskih smernic.

Zanimiva perspektiva prihaja tudi iz Združenih držav Amerike, kjer je raziskava avtorja Guilavogui (2021) pokazala, da številni uporabniki, še posebej fizične osebe, revizijska poročila pogosto napačno razumejo kot jamstvo za popolno točnost računovodskih podatkov. Hkrati je bilo ugotovljeno, da so institucionalni uporabniki, kot so analitiki in upravljalci skladov, izjemno pozitivno ocenili uporabnost KAM pri razumevanju tveganj. Avtor zato predlaga razvoj večnivojskega sistema poročanja, kjer bi KAM lahko bile

predstavljene v različnih oblikah, bolj tehnično za regulatorje in analitike ter bolj razlagalno za širšo javnost.

V sodobnem informacijskem okolju je sposobnost bralca, da razume revizijsko poročilo, postala skoraj tako pomembna kot poročilo. Če KAM niso zapisane razumljivo, izgubijo svoj pomen, zato je ena od ključnih nalog revizorjev ta, da najdejo pravo ravnotežje med tehnično natančnostjo in razumljivostjo jezika. Samo na ta način KAM dejansko služijo svojemu namenu, tj. zagotavljanju večje transparentnosti, boljšega razumevanja tveganj in posledično večjega zaupanja v bančni sistem.

Poleg razumevanja, kdo so uporabniki, postaja vse pomembnejše tudi razumevanje njihovih raznolikih pričakovanj. Vlagatelji, regulatorji, bančniki in akademiki se pogosto osredotočajo na različne dele poročil, kar pomeni, da morajo biti KAM zasnovane tako, da zadostijo večplastni strukturi občinstva. Dobra praksa, kot jo izpostavlja Accountancy Europe (2019), vključuje jasno strukturiranost KAM, kjer je poleg strokovnega jezika mogoče zaznati tudi kratke razlage, ki nudijo kontekst in razumevanje širšemu krogu uporabnikov. To povečuje dostopnost informacij in zmanjšuje možnost napačne interpretacije.

Zanimivo je tudi, da se v zadnjih letih vedno več raziskav osredotoča na psihološki vidik zaznave revizijskih poročil. V eni izmed novejših raziskav Tan in Xue (2025) se izpostavlja, da način zapisa, ton, izbira besed in jasnost razlage vplivajo na uporabnikovo zaupanje v vsebino. Čeprav so KAM namenjene povečanju transparentnosti, lahko pretirano tehničen ali zadržan slog zmanjša njihov komunikacijski učinek. Avtorja predlagata empatično pisanje KAM, ki ne bi bilo le formalno in zakonsko korektno, temveč tudi premišljeno s človeškega vidika, saj poročila berejo ljudje, ki morajo na njihovi podlagi sprejemati realne, pogosto tudi finančno tvegane odločitve.

Za boljšo informiranost vseh uporabnikov je tako ključno, da so KAM zapisane jasno, konkretno in prilagojeno uporabniški strukturi. To pomeni, da morajo biti dovolj tehnične, da izražajo revizorjevo strokovno presojo, hkrati pa razumljive in povezane s tveganji, ki so pomembna z vidika odločanja uporabnikov. Le na ta način lahko revizijska poročila v bančnem sektorju služijo svojemu širšemu poslanstvu.

4.2 Vpliv ključnih revizijskih zadev na odločitve uporabnikov

KAM imajo pomembno vlogo pri procesu odločanja različnih uporabnikov različnih bančnih revizijskih poročil. Njihov vpliv presega zgolj informativno funkcijo, saj prispevajo k oblikovanju stališč o stabilnosti, transparentnosti in tveganjih, ki so prisotna v poslovanju posamezne finančne institucije. KAM kot sestavni del revizijskega poročila omogočajo bolj poglobljen vpogled v tista področja, ki so bila predmet povečane revizorjeve pozornosti. Posledično lahko pomembno vplivajo na presojo vlagateljev, regulatorjev, bonitetnih agencij in drugih deležnikov, ki sprejemajo odločitve na podlagi računovodskih informacij.

Ena od ključnih prednosti KAM za uporabnike je, da razkrijejo revizorjevo strokovno presojo na področjih, ki so za podjetje oziroma banko posebej občutljiva. To uporabnikom omogoča, da bolje razumejo, kje v poslovanju obstajajo največja tveganja za napačne navedbe, in s tem povežejo računovodske izkaze z dejanskim profilom tveganja posamezne institucije.

Vpliv KAM na uporabniške odločitve se najbolj jasno izrazi v trenutkih, ko se ti uporabniki znajdejo pred konkretno potrebo po ukrepanju, pri čemer gre bodisi za vlagatelje, ki razmišljajo o prodaji ali nakupu delnic banke, regulatorje, ki spremljajo kapitalsko ustreznost, ali pa za člane nadzornih svetov, ki oblikujejo usmeritve za izboljšanje notranjih kontrol. KAM v teh kontekstih ne predstavljajo le dodatnih informacij, temveč pogosto sprožijo odločanje, reakcijo ali zahtevo po pojasnilu.

Za vlagatelje so KAM pomembne takrat, ko zaznajo odstopanja od preteklih poročil ali ko se med ključnimi zadevami pojavijo nova področja, ki prej niso bila izpostavljena. Na primer, če je v določeni banki prvič izpostavljeno tveganje zaradi koncentracije posojil v določenem sektorju, lahko to povzroči preverjanje bonitetnih ocen, spremembo po vrednotenju delnic ali celo začasno ustavitev vlaganja. KAM torej vplivajo na dinamične in trenutne odločitve, ki niso le posledica splošne informiranosti, temveč neposrednega zaznavanja tveganj (Accountancy Europe, 2019).

Regulatorji KAM pogosto uporabljajo za primerjalne analize med bankami znotraj istega trga. Če se določena zadeva ponavlja v poročilih različnih bank, lahko to sproži sistematični nadzor nad specifičnimi politikami ali ocenjevanji, na primer pri obravnavi oslabitev v času gospodarskega šoka. Revizorjevo poročilo z jasno opredelitvijo KAM tako postane tudi neformalen opozorilni mehanizem, ki opozarja na potencialno regulativno ranljivost (30. člen Uredbe (EU) št. 537/2014).

Tudi v praksi bančnih nadzornih svetov lahko KAM sprožijo notranje razprave in zahteve po dodatnih ukrepih. Če je v KAM izpostavljeno, da se določeno vrednotenje opira na modele z visoko stopnjo subjektivnosti, lahko nadzorni svet zahteva revizijo modela, angažira neodvisno presojo ali uvede dodatne kontrolne točke. V tem smislu KAM služijo kot vstopna točka za aktivno korporativno upravljanje (Velte in Issa, 2019).

Pomemben vidik vpliva KAM je tudi v časovni dimenziji odločanja. Vpliv posamezne zadeve ni nujno takojšen, temveč se pogosto izrazi takrat, ko informacije v poročilu neposredno sprožijo reakcijo, vprašanje ali dvom, tudi ponovno presojo ali celo dejanje. Njihova moč ni v količini podanih informacij, temveč v tem, da osvetlijo področja odločanja, kjer je zaznana največja negotovost in s tem tudi največja odgovornost uporabnika.

5 RAZISKAVA O KLJUČNIH REVIZIJSKIH ZADEVAH V REVIZIJSKIH POROČILIH BANK V SLOVENIJI

5.1 Predstavitev metodologije

Empirični del magistrskega dela temelji na kvalitativni vsebinski analizi KAM, kot so bile predstavljene v revizijskih poročilih bank v Sloveniji za leto 2024. Namen analize je proučiti, kako revizorji poročajo KAM v praksi, katere vsebine se najpogosteje pojavijo, kako so oblikovane ter v kolikšni meri se med bankami pojavljajo podobnosti in razlike. S tem želimo ugotoviti, ali je poročanje o KAM v slovenskem bančnem sektorju usklajeno z namenom standarda MSR 701, ki določa, da morajo biti KAM tista področja, ki so bila pri reviziji najzahtevnejša z vidika presoje in obravnave (Slovenski inštitut za revizijo, 2018).

V skladu z raziskovalnim namenom je bila izbrana metoda kvalitativne vsebinske analize, ki je še posebej primerna za proučevanje javno dostopnih besedilnih dokumentov, kot so letna revizijska poročila. Ta metoda omogoča poglobljeno razumevanje pomenov, vzorcev in formulacij, ki se pojavljajo v izbranem besedilu (Silverman, 2020). Poudarek je na analizi strukture, vsebine in oblike poročanja KAM, pri čemer je posebnost analize ta, da je pozornost namenjena pojasnjevanju razlogov za vključitev določene zadeve kot KAM ter razlagi revizorjevega pristopa pri obravnavi teh zadev.

Za potrebe analize je bila oblikovana namenska raziskovalna baza desetih bank, ki pokrivajo večino slovenskega bančnega trga. V analizo so bile vključene naslednje banke: NLB, d. d., Gorenjska banka, d. d., Addiko Bank, d. d., SKB banka, d. d., ki je bila združena z Novo KBM, d. d., v OTP banko, d. d., Unicredit Banka, d. d., Sparkasse, d. d., SID banka, d. d., DBS, d. d., in Intesa Sanpaolo banka, d. d. Kriterij izbire je bila dostopnost revidiranih letnih poročil za leto 2024, ki vključujejo mnenje neodvisnega revizorja z jasno opredeljenimi ključnimi revizijskimi zadevami.

Podatki so bili zbrani iz uradno objavljenih letnih poročil posameznih bank, ki so bila dostopna na spletnih straneh bank ali prek javno dostopnih baz podatkov (na primer portal Ajpes). Vsako revizijsko poročilo je bilo ročno analizirano, zlasti del, kjer so navedene in obrazložene ključne revizijske zadeve. Za vsako KAM so bili posebej definirani:

- tematika zadeve,
- obrazložitev, zakaj je bila določena kot ključna,
- način, kako je bila obravnavna s strani revizorja,
- jezik in dolžina opisa.

Za namen sistematizacije podatkov je bila uporabljena primerjalna tabela, v kateri so bile zabeležene vse KAM posameznih bank, z namenom identifikacije ponavljajočih se vzorcev, specifičnih zadev in razlik v stilu poročanja. Tabela je omogočila pregledno predstavitev obsežnega nabora informacij in s tem pripomogla k boljši primerljivosti med bankami.

Uporabili smo jo pri obravnavi določenih tveganj, saj je omogočila hitro prepoznavo področij, ki so jih revizorji v večini institucij ocenili kot ključna, hkrati pa je razkrivala tudi tiste razlike, ki so specifične za posamezne banke.

Zaradi velike vsebinske in slogovne raznolikosti KAM, zapisanih v revizijskih poročilih bank, smo oblikovali ocenjevalne lestvice, ki omogočajo bolj sistematično primerjavo med različnimi institucijami. Za oceno jezika smo uporabili petstopenjsko lestvico, pri čemer smo upoštevali stopnjo strokovnosti izražanja, kompleksnost uporabljenega jezika, razumljivost za nestrokovne uporabnike in formalnost ter splošno dostopnost zapisa.

Enako smo za dolžino opisa KAM uporabili ločeno lestvico, ki meri obseg podane obrazložitve. Pri tem so bile v ospredju količina podanih informacij, razširjenost pojasnil in vsebinska globina. Ocenjevanje poteka subjektivno, a po enotni metodi, zato te ocene ne predstavljajo absolutne resnice, temveč primerjalni okvir, ki omogoča boljšo preglednost analize med različnimi bankami. Tak pristop je smiseln zlasti v kontekstu magistrskega dela, kjer se želimo osredotočiti na kvalitativno primerjavo komunikacije KAM in zaznane razlike med njimi.

Tak raziskovalni pristop omogoča povezovanje teoretičnih okvirov iz prejšnjih poglavij z dejansko revizijsko prakso v slovenskem bančnem sektorju. Analiza ponuja vpogled v vprašanje, ali se KAM res odražajo kot najzahtevnejši deli revizijskega postopka ali pa postajajo formalistični sestavni del poročil, kot na to opozarja sodobna strokovna literatura (Lin in drugi, 2025).

Dodatno k vsebinski analizi je v okviru raziskave izveden tudi kvalitativni polstrukturirani intervju z dvema pooblaščenima revizorjema, ki imata izkušnje z revidiranjem bank. Namen intervjujev je pridobiti strokovno mnenje o izbiri, oblikovanju in uporabi ključnih revizijskih zadev v praksi ter ugotoviti, kakšni so glavni dejavniki, ki vplivajo na odločitve, katera področja so izbrana kot KAM. Poleg tega se intervju osredotoči tudi na vprašanja o formalizaciji KAM, možnosti za izboljšanje komunikacije z uporabniki ter o tem, kako revizorji uravnotežijo regulatorne zahteve z dejanskimi tveganji v banki.

Intervjuja sta izvedena v polstrukturirani obliki, kar omogoča osnovno primerljivost odgovorov, hkrati pa dopušča poglobljeno razlago in interpretacijo stališč sogovornikov (Silverman, 2020). Odgovori so beleženi v obliki zapiskov. Pri intervjuju se tako uporabi nabor odprtih vprašanj z vnaprej določenim okvirom, saj smo sogovornikoma pustili svobodo razlage. Intervju poteka linearno, kar pomeni, da je kakovost dialoga pomembnejša od vrstnega reda vprašanj. Ta metoda je najboljša za poglobljene strokovne vpogled, primerjavo različnih praks in raziskovanje subjektivnega mnenja strokovnjakov.

Eden izmed sogovornikov je trenutno zaposlen v manjši slovenski revizijski družbi, drugi pa v eni izmed t. i. velikih štirih družb. Oba sogovornika sta izrazila željo po anonimnosti, zato so njuni odgovori v nalogi predstavljeni brez navedbe imen ali konkretnih podatkov o

podjetju. Razgovori so bili izvedeni v skladu z etičnimi smernicami kvalitativnega raziskovanja, podatki pa uporabljeni izključno za raziskovalne namene.

Intervjuja tako služita kot dopolnitev dokumentne analize, zlasti za interpretacijo ugotovitev o razlikah med bankami in za razumevanje razlogov za ponavljanje ali izključitev določenih vsebin v KAM. Namen vključitve intervjujev je torej triangulacija rezultatov, kar povečuje zanesljivost in utemeljenost sklepov v empiričnem delu magistrskega dela.

5.2 Predstavitev rezultatov

Empirična analiza KAM v revizijskih poročilih bank v Sloveniji za poslovno leto 2024, objavljenih leta 2025, vključuje devet bank zaradi združitve dveh, ki skupaj predstavljajo jedro slovenskega bančnega sistema. Cilj analize je sistematično raziskati vrste, pogostost, vsebino, jezikovne posebnosti in dolžino KAM ter oblikovati pregled o skladnosti poročanja med institucijami. To omogoča bolj poglobljeno razumevanje, kako revizorji pristopajo k predstavitvi KAM v praksi. Tak pristop daje možnost za primerjavo med bankami in razkriva morebitne razlike v načinu poročanja ter razumevanju, kako naj bodo KAM vključene v revizijska poročila. Analiza tako ne zajema le kvantitativnih razlik, ampak tudi kvalitativne razlike v pristopu k razkritjem. Takšne ugotovitve so pomembne, ker nakazujejo na stopnjo odgovornosti revizorjev in njihovo pripravljenost k prilagajanju potrebam različnih uporabnikov.

V nadaljevanju so predstavljene ugotovitve na podlagi revizijskih poročil, in sicer se nanašajo na poročanje o KAM, kot jih opredeljuje standard MSR 701. Ker je eden izmed ciljev analize revizijskih poročil tudi ocena dostopnosti informacij za različne uporabnike, je analiza jezika ključnega pomena. Jezik, v katerem so KAM zapisane, pomembno vpliva na uporabnost informacij. Tudi če je vsebina strokovno korektna, je lahko za uporabnike neuporabna, če je preveč tehnična. Na podlagi tega je bila razvita ocenjevalna lestvica od 1 do 5, ki omogoča primerljivost med posameznimi bankami in njihovimi revizijskimi poročili. Lestvica služi kot orientacija, kako jasne, razumljive in komunikacijsko učinkovite so KAM. Na ta način se zagotovi, da ocenjevanje ni usmerjeno zgolj v tehnično pravilnost besedila, ampak tudi v njegovo sposobnost učinkovitega posredovanja informacij uporabnikom. Pri tem je treba poudariti, da gre za delno subjektivno ocenjevanje. Kljub temu pa lestvica sledi logiki razumevanja strokovnih vsebin v komunikacijskem kontekstu in temelji na pregledu strokovne literature ter lastnem razumevanju uporabniških potreb. V praksi to pomeni, da je lahko deloma pogojena z izkušnjami bralca, vendar vseeno omogoča ustrezno primerjalno analizo. Takšen metodološki pristop omogoča sistematično primerjanje poročil in hkrati zagotavlja, da se pri analizi ne izgubi povezava med tehnično zahtevnostjo vsebine ter njeno dejansko uporabnostjo za različne skupine uporabnikov. V tabeli 2 je prikazana ocenjevalna lestvica za uporabljen jezik v opisu.

Tabela 2: Ocenjevalna lestvica uporabe jezika v revizijskih poročilih

Ocena	Opis jezika
1 – Zelo tehničen in nerazumljiv jezik	Uporabljen je izrazito strokoven, zapleten žargon. Zahteva poznavanje revizijske terminologije in računovodskih standardov, ki jih povprečen uporabnik težko razume brez dodatnega ozadja.
2 – Pretežno tehničen jezik	Prisotna je strokovna terminologija, vendar so deli besedila razumljivejši. Pojasnila so redka ali premalo razložena, kar omejuje razumevanje širši javnosti.
3 – Uravnotežen jezik	Besedilo je pretežno strokovno, vendar vključuje tudi razlage, ki pomagajo pri razumevanju. Primeren je tako za bolj zahtevne uporabnike kot tudi za širšo poslovno javnost.
4 – Prilagojen in dostopen jezik	Jezik je jasen, razumljiv, strukturiran. Čeprav vključuje strokovne izraze, ti ne prevladujejo in so večinoma podprti z razlagami. Bralec brez posebnega predznanja razume bistvo.
5 – Uporabniku prijazen razlagalen jezik	Besedilo je izrazito jasno, opisno in skoraj poljudno. Terminologija je razložena, slog pa omogoča, da vsebino z lahkoto razumejo tudi nestrokovnjaki. Idealno za informiranje širše javnosti.

Vir: lastno delo.

Za zagotovitev večje primerljivosti med posameznimi revizijskimi poročili in analiziranimi KAM smo uvedli ocenjevalno lestvico dolžine besedila. Dolžina opisa KAM je namreč eden izmed pokazateljev, ki nakazuje, kako podrobno je bila posamezna tematika predstavljena in koliko informacij je bilo posredovanih uporabnikom. Lestvica temelji na vizualnem pregledu dejanske dolžine zapisa v poročilu, pri čemer je bila ocenjena glede na število odstavkov oziroma količino vsebine na posamezni strani. Upoštevati je treba tudi tukaj, da gre do neke mere za subjektivno presojo, saj se dolžina vsebine ne meri s točnim številom znakov, ampak s pomočjo kategorizacije glede na obseg in pojavnost v dokumentu. Kljub temu pa takšen sistem omogoča bolj enotno obravnavo podatkov ter lažje medsebojno primerjanje analiziranih bank. Ocenjevalna lestvica za dolžino besedila je predstavljena v tabeli 3.

Tabela 3: Ocenjevalna lestvica dolžine besedila ključnih revizijskih zadev v revizijskem poročilu

Ocena	Opis dolžine besedila
1 – Zelo kratek opis	En odstavek do pet vrstic
2 – Kratek opis	Polovica A4-strani
3 – Srednje dolg opis	Ena A4-stran
4 – Dolg opis	Od 1 do 1,5 strani A4
5 – Zelo obsežen opis	Več kot 1,5 strani

Vir: lastno delo.

V nadaljevanju je v tabeli 4 predstavljena primerjalna analiza KAM, kot so bile razkrite v letnih poročilih izbranih bank, objavljenih v letu 2025 za revidirano poslovno leto 2024. Tabela prikazuje podobnosti in razlike med posameznimi KAM, izpostavljenimi v revizijskih poročilih, kar omogoča vpogled v področja, ki jih revizorji v bančnem sektorju

ocenjujejo kot najbolj tvegana in strokovno zahtevna. Takšna primerjava služi kot izhodišče za nadaljnjo analizo pogostosti, vsebine in narave poročenih zadev ter ponuja osnovno oceno konsistentnosti in raznolikosti pristopov med različnimi institucijami.

Rezultati empirične analize KAM, razkritih v revizijskih poročilih bank v Sloveniji za poslovno leto 2024, kažejo na izrazito prevlado ene tematske skupine, in sicer oslabitve kreditov strank, ki niso banke. Gre za zadevo, ki je bila izpostavljena kar v 8 od 9 analiziranih bank. Pri tem se pojavlja v različnih oblikah in obsegih. Takšna razširjenost potrjuje ugotovitev, da področje oslabitev terjatev v bančnem sektorju predstavlja najpogostejši in strokovno najzahtevnejši segment v okviru revizije računovodskih izkazov.

Oslabitve kreditov se pojavljajo v različnih oblikah, kar pomeni, da so kot ocena pričakovanih kreditnih izgub, bodisi kot celovita presoja vrednosti finančnih sredstev na ravni portfelja ali posameznih komitentov. V vseh primerih gre za visoko kompleksna področja, ki vključujejo uporabo statističnih modelov, kot so verjetnost neplačila, izguba ob neplačilu in izpostavljenost neplačilom. Temeljijo tudi na subjektivnih presojah uprav bank. Poleg tega so ti modeli občutljivi na spremembe v makroekonomskem okolju, kot so na primer inflacija, obrestne mere ali geopolitična tveganja, kar še dodatno okrepi njihovo zahtevnost in posledično potrebo po revizijskem nadzoru.

Poleg pogostih oslabitev kreditov se pojavljajo tudi druge pomembne teme. Ena od takšnih so rezervacije za pravno nerešene tožbe, ki so bile kot KAM posebej izpostavljene v poročilih dveh bank, in sicer Addiko Bank, d. d., in Unicredit Bank, d. d. Revizorji so v teh primerih opozorili, da gre za področje z visoko stopnjo subjektivnosti glede določanja časa in višine bodočih odливov, kar lahko pomembno vpliva na točnost prikazanega finančnega stanja (Addiko Bank, d. d., 2025). V obeh primerih je revizijska obravnava vključevala presojo metodologije, pregled dokumentacije in oceno razkritij.

Pri interpretaciji rezultatov je treba posebej poudariti, da analize KAM ne kažejo le na posamezne vsebinske poudarke revizorjev, vendar tudi na širše značilnosti poročanja v bankah v Sloveniji. Ugotovljene razlike med bankami ne odražajo nujno različnih tveganj, ampak pogosto različne pristope k razkrivanju istih tveganj, kar nakazuje na različno stopnjo podrobnosti, formalnosti in transparentnosti. Ta opažanja razkrivajo, da poročanje o KAM v praksi še vedno združuje na eni strani obveznost skladnosti s standardi in na drugi strani prostor za strokovno presojo in komunikacijo z uporabniki. Prav to omogoča vpogled v to, kako se revizorji odzivajo na regulativne zahteve in pričakovanja uporabnikov. Dodana vrednost teh rezultatov je v tem, da ponujajo celovit okvir za nadaljnje primerjave in omogočajo spremljanje dolgoročnih trendov pri poročanju o KAM. Analiza KAM ne predstavlja zgolj pregleda posameznih revizijskih poročil, vendar prispeva k razumevanju širših trendov in umeritev revizijske prakse v bančnem sektorju.

Tabela 4: Primerjalna analiza ključnih revizijskih zadev slovenskih bank za poslovno leto 2024

Ime banke	Revizijska družba	Tematika KAM	Obrazložitev ključnosti teme	Način obravnave s strani revizorja	Uporabljeni jezik v opisu	Dolžina opisa
Addiko Bank, d. d.	KPMG, d. o. o.	Oslabitev kreditov strankam, ki niso banke	Pomembna in kompleksna predpostavka uprave ter negotovost ocen zaradi nestanovitnega gospodarskega okolja.	Pregled metodologije banke za oslabitve, metod in modelov, testiranje IT-okolja, neodvisno modeliranje, izračun pričakovanih izgub in analiza okoljskih dejavnikov.	4	4
Addiko Bank, d. d.	KPMG, d. o. o.	Rezervacija za pravno nerešene tožbe	Določanje časa in višine morebitnih odlivov virov je subjektivna in negotova ter lahko bistveno vpliva na finančno stanje.	Pregled metodologije oblikovanja rezervacij za sodne zahtevke, pregled zapisnikov sej uprave in nadzornega sveta, ocenjevanje verjetnosti izida postopkov, pregled mnenj in izjav, ocenjevanje točnosti in popolnosti razkritij.	4	3
DBS, d. d.	Forvis Mazars, d. o. o.	Oslabitev kreditov strank, ki niso banke	Visoka vrednost postavke, zapleteni modeli vrednotenja, subjektivna ocena.	Pregled metodologije, kontrola IT-okolja, ocena in presoja ustreznosti pristopa, preveritev vzorca iz nedonosnih izpostavljenosti.	3	4
ISPB, d. d.	Ernst & Young, d. o. o.	Oslabitev kreditov strankam (pričakovane kreditne izgube in kreditno tveganje)	Zapleteni modeli, subjektivne predpostavke in visoka stopnja presoje.	Ocena procesov vrednotenja, identifikacija neplačil, pregled uporabljenih modelov, utemeljenost matematičnih modelov, vpliv makroekonomskih scenarijev.	2	3

se nadaljuje

Tabela 4: Primerjalna analiza ključnih revizijskih zadev slovenskih bank za poslovno leto 2024 (nad.)

Ime banke	Revizijska družba	Tematika KAM	Obrazložitev ključnosti teme	Način obravnave s strani revizorja	Uporabljeni jezik v opisu	Dolžina opisa
Unicredit Banka, d. d.	KPMG, d. o. o.	Oslabitev kreditov strankam, ki niso banke	Kompleksne predpostavke in pomembna presoja posloводства, negotovost ocen in trenutnih gospodarskih razmer.	Pregled metodologije, ocen in njihove skladnosti z ustreznimi določili, poizvedovanje pri bančnem osebju za upravljanje tveganj, testiranje kontrolnega okolja, testiranje zasnove, razumevanje notranjih bonitetnih modelov ter kritično ocenjevanje.	2	5
Unicredit Banka, d. d.	KPMG, d. o. o.	Rezervacija za pravno nerešene tožbe	Določanje časa in višine je subjektivno in negotovo.	Pregled metodologije oblikovanja rezervacij za sodne zahtevke, pregled zapisnikov sej uprave in nadzornega sveta na podlagi vzorca, ocenjevanje točnosti povezanosti razkritij.	2	3
NLB, d. d.	KPMG, d. o. o.	Popravki vrednosti kreditov in terjatev strankam, ki niso banke	Zapletene in subjektivne predpostavke in presoje, visoka ocenjevalna negotovost zaradi gospodarskih razmer in naraščajoče obrestne mere.	Pregled metodologije, IT notranjih kontrol, poizvedovanje pri osebju, izpodbijanje izbranih finančnih tveganj, ocenjevanje in pregled vzorca kreditov, ki temeljijo na tveganju.	2	5
NLB, d. d.	KPMG, d. o. o.	Poslovne združitve	Tveganje pomembno napačne navedbe zaradi poslovne združitve odvisne družbe.	Pregled kupoprodajnih pogodb. Ocenjevanje popolnosti pridobljenih sredstev, ocena metodologije in modelov za vrednotenje poštevne vrednosti. Ocenjevanje točnosti razkritij konsolidiranih računovodskih izkazov.	2	2

se nadaljuje

Tabela 4: Primerjalna analiza ključnih revizijskih zadev slovenskih bank za poslovno leto 2024 (nad.)

Ime banke	Revizijska družba	Tematika KAM	Obrazložitev ključnosti teme	Način obravnave s strani revizorja	Uporabljeni jezik v opisu	Dolžina opisa
Sparkasse, d. d.	PWC, d. o. o.	Ocena popravkov vrednosti za kreditne izgube iz naslova kreditov strankam, ki niso banke	Vključevanje preteklih izkušenj in presoj ter subjektivna presoja o verjetnosti neplačil.	Ocenjevanje delovanja kontrol modela pričakovanih kreditnih izgub, test vhodnih podatkov, analiza usklajenosti z računovodskimi evidencami ter vključitev strokovnjakov za kreditno tveganje.	2	4
OTP banka, d. d.	Ernst & Young, d. o. o.	Kreditno tveganje in oslabitve kreditov strankam, ki niso banke, vključno z vplivom negotovosti makroekonomskega okolja	Uporaba kompleksnih modelov ter subjektivnost presoje posloводства, kar vpliva na izkaz poslovnega izida. Negotovosti v gospodarstvu.	Ocena delovanja kontrolnega okolja in postopkov slabitev, testiranje vzorcev donosnih in nedonosnih kreditov, matematična pravilnost modelov in vhodnih podatkov ter ocena vpliva makroekonomskih negotovosti.	3	4
OTP banka, d. d.	Ernst & Young, d. o. o.	Informacijski sistemi in notranje kontrole v povezavi s pripoznanjem prihodkov	Kritičen vpliv na prihodke banke, kompleksnost sistemov, popolna odvisnost od delovanje IT-sistema. Tveganje napak programske opreme ali dostopa.	Pridobitev razumevanja delovanja IT-sistema. Preveritev postopkov in algoritmov za izračun prihodkov ter ocena učinkovitosti notranjih kontrol.	3	2
SID banka, d. d.	Ernst & Young, d. o. o.	Kreditno tveganje in oslabitve kreditov strankam, ki niso banke, vključno z negotovostmi makroekonomskega okolja	Subjektivne predpostavke, makroekonomski vpliv in več različnih segmentov komitentov ter stopenj izpostavljenosti.	Razumevanje kontrolnega okolja slabitev, test vzorcev donosnih in nedonosnih kreditov. Preveritev vhodnih podatkov, ocena modelov in vključitev veščakov za preverjanje zavarovanj.	4	3

se nadaljuje

Tabela 4: Primerjalna analiza ključnih revizijskih zadev slovenskih bank za poslovno leto 2024 (nad.)

Ime banke	Revizijska družba	Tematika KAM	Obrazložitev ključnosti teme	Način obravnave s strani revizorja	Uporabljeni jezik v opisu	Dolžina opisa
Gorenjska banka, d. d.	BDO Revizija, d. o. o.	Oslabitev kreditov stanj, ki niso banke, v ločenih in konsolidiranih izkazih	Kompleksni modeli ocenitev. Individualne presoje posloводства. Pomemben vpliv na kapitalsko ustreznost in bilanco stanja.	Preveritev metodologije. Kakovost notranje kontrole in merjenje oslabitev. Ocena bonitetne ocene.	3	4
Gorenjska banka, d. d.	BDO Revizija, d. o. o.	Prihodki iz obresti kreditov, merjenih po odplačni vrednosti v ločenih in konsolidiranih izkazih	Obresti so ena od glavnih postavk prihodkov bank. Velika odvisnost od IT-sistema. Veliko število transakcij.	Ocena upravljanja pooblastil v IT-sistemu. Test metode za izračun obresti. Pravilnost obrestnih mer na vzorcu kreditnih pogodb. Analitični postopki za potrditev priznanih prihodkov.	3	2
Gorenjska banka, d. d.	BDO Revizija, d. o. o.	Prihodki iz opravnin v zvezi s posli za lasten račun v ločenih in konsolidiranih računovodskih izkazih	Veliko število transakcij z nizkimi zneski, odvisnost od informacijskega sistema. Pomembnost postavke in možna posledica napačnih tarif.	Pregled pooblastil v IT-sistemih. Testiranje točnosti aplikativne kontrole za obračun provizij. Test podatkov za pravilno pripoznanje prihodkov.	3	2

Vir: lastno delo na podlagi Addiko Bank, d. d. (2025), Banka Sparkasse, d. d. (2025), Deželna banka Slovenije, d. d. (2025), Gorenjska banka, d. d. (2025), Intesa Sanpaolo Bank, d. d. (2025), NLB, d. d. (2025), OTP banka, d. d. (2025), SID banka, d. d. (2025) in UniCredit Bank, d. d. (2025).

Zelo specifično in redkeje prisotno, a vsebinsko relevantno temo predstavljajo tudi prihodki iz obresti in opravnin, predvsem v povezavi z avtomatiziranimi IT-sistemi. Revizorji Gorenjske banke, OTP banke in delno SID banke so izpostavili te prihodke kot KAM, ker se pojavljajo v velikem številu transakcij (OTP Banka, d. d., 2025). Odvisne so tudi od IT-sistemov in imajo posledično povečano tveganje za napake. Kritične točke revizijske presoje so bile predvsem zanesljivost sistemov, natančnost vnosov, uporaba ustreznih algoritmov ter upravljanje s pooblastili za spremembe podatkov.

Med redkeje ponavljajočimi se KAM zasledimo še primer poslovnih združitvev (NLB, d. d., 2025), kjer gre za dogodkovno pogojeno revizijsko zadevo, ki je povezana z vrednotenjem prevzemov in presojo poštene vrednosti sredstev ter obveznosti. V tem primeru gre za specifičen poslovni dogodek z visokim vplivom na konsolidirane računovodske izkaze in potencialno subjektivnimi vrednotenji, ki zahtevajo vključitev zunanjih ali neodvisnih strokovnjakov.

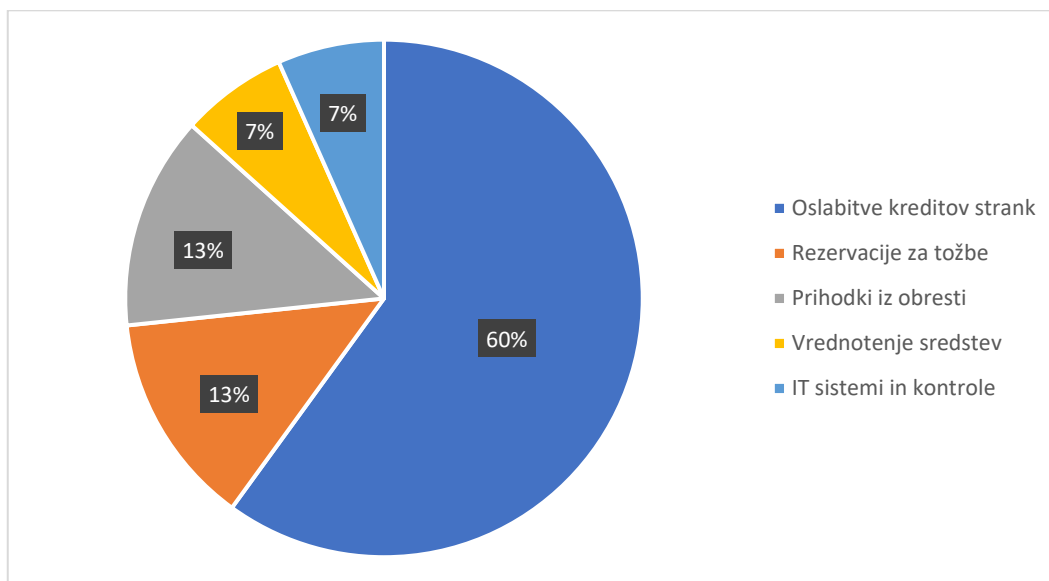
Slika 1 prikazuje porazdelitev vrst KAM, identificiranih v letnih poročilih slovenskih bank za leto 2024. Največji delež, kar 60 %, predstavljajo KAM, povezane z oslabitvami kreditov strank, ki niso banke, kar potrjuje osrednjo vlogo kreditnega tveganja v bančnem sektorju. Preostale KAM se nanašajo na vrednotenje sredstev (7 %), prihodke iz obresti in rezervacije za tožbe (13 %) ter IT-sisteme (7 %). Takšna koncentracija KAM v določenih vsebinah odpira vprašanje o homogenosti poročanja in morebitni rutinizaciji revizijskih postopkov v bančnem sektorju.

Na podlagi pregleda vseh KAM lahko povzamemo, da so bile najpogostejše izbrane tiste teme, ki:

- vključujejo oceno prihodnjih denarnih tokov (npr. kreditne izgube),
- temeljijo na kompleksnih modelih in predpostavkah,
- so podvržene subjektivni presoji vodstva,
- imajo pomemben vpliv na računovodske izkaze banke,
- so v regulativnem smislu tesno povezane z MSRP 9 ali 15.

Skupni imenovalec najpogostejše poročanih KAM so torej visoka mera presoje, regulativne zahtevnosti in neposredni vpliv na izkazano uspešnost banke. Ti rezultati so skladni tudi s podobnimi raziskavami v tujini, kjer področji oslabitev in modelnih ocen kreditnega tveganja ostajata v središču pozornosti revizorjev (Tan in Xue, 2025). To potrjuje, da KAM niso le tehnična obveznost revizorjev, vendar pomemben pokazatelj splošnih trendov v bančnem sektorju. Prav zato lahko njihovo analizo razumemo kot dober vir vpogleda v dejavnike, ki najbolj oblikujejo kakovost računovodskega poročanja.

Slika 1: Frekvenčna porazdelitev KAM v revizijskih poročilih bank v Sloveniji v letu 2024

Vir: lastno delo na podlagi Addiko Bank, d. d. (2025), Banka Sparkasse, d. d. (2025), Deželna banka Slovenije, d. d. (2025), Gorenjska banka, d. d. (2025), Intesa Sanpaolo Bank, d. d. (2025), NLB, d. d. (2025), OTP banka, d. d. (2025), SID banka, d. d. (2025) in UniCredit Bank, d. d. (2025).

Opredelitev KAM v revizijskih poročilih ni naključna, ampak temelji na kriterijih, določenih v MSR 701. Ta standard določa, da revizor kot KAM opredeli tista področja revizije, ki so zahtevala največ pozornosti, so bila kompleksna, so vključevala pomembno presojo uprave in bi lahko imela pomemben vpliv na računovodske izkaze.

Analiza slovenskih bank potrjuje, da je bila najpogostejši razlog za opredelitev zadeve kot KAM prav visoka stopnja subjektivne presoje uprave, predvsem z določanjem parametrov, kot so verjetnost neplačila, izguba ob neplačilu in pričakovani denarni tokovi. Ti dejavniki so bili v ospredju pri vseh KAM, ki se nanašajo na oslabitve kreditov strankam, ki niso banke. Revizorji so poudarili zapletene modele, ki so se pri tem uporabljali.

Drug pomemben razlog za opredelitev KAM je bila makroekonomska negotovost, ki je izrazito prisotna v aktualnem gospodarskem okolju. To je bilo večkrat izpostavljeno pri presoji modelov oslabitve, saj vključujejo napovedi prihodnjih gospodarskih gibanj, inflacije, obrestnih mer ter tveganj, povezanih z geopolitičnimi razmerami. Revizorji so tako morali oceniti, ali banke ustrezno vključujejo vpliv teh negotovosti v svoje predpostavke. To je bilo posebej izraženo pri bankah, kot so OTP banka, SID banka in Gorenjska banka, kjer so bili upoštevani okoljski, socialni in upravljavski dejavniki.

Pogosta razloga za opredelitev določenih prihodkov kot KAM sta bila zelo visoka frekvenca in obseg transakcij, hkrati pa visoka stopnja avtomatizacije teh procesov znotraj IT-sistemov. Revizorji so izpostavili, da je natančnost teh prihodkov odvisna predvsem od delujočih avtomatskih pristopov, pravih algoritmov in učinkovitosti notranjih kontrol. V primeru

odklonov ali nepravilnih nastavitvev bi to lahko pomembno vplivalo na končne računovodske podatke, zato so bile takšne zadeve ocenjene kot ključne.

Revizorji so kot KAM večkrat opredelili tudi pravne zadeve, povezane z odprtimi sodnimi postopki. Ti primeri so zahtevni zaradi visoke stopnje negotovosti glede končnega izida ter zaradi težav pri določanju zneska morebitnih obveznosti. V teh primerih je bil razlog za izpostavitve najpogostejše negotovost glede časa in višine izdatkov, kar pomeni, da ocena temelji predvsem na pravnih mnenjih, torej na subjektivni presoji.

V primeru NLB, d. d., pa gre za enkraten dogodek z velikim vplivom, pri katerem je bila potreba presoje poštene vrednosti sredstev, obveznosti in dobrega imena. Revizorji so morali oceniti, ali so metode vrednotenja in uporabljene diskontne mere ustrezne ter ali so elementi skladno razkriti.

Poleg zgoraj navedenega so revizorji kot KAM utemeljili tudi področja, kjer je obstajala večja izpostavljenost revizijskem tveganju zaradi preteklih ugotovitev, sprememb zakonodaje ali sprememb v sistemu upravljanja. Na primer v nekaterih bankah je bil IT-sistem predhodno izpostavljen kot šibka točka nadzora nad prihodki, zato so bila ta področja dodatno vključena kot ključna.

Če povzamemo, so bili najpogostejši razlogi za uvrstitev zadev med KAM naslednje značilnosti:

- visoka stopnja subjektivne presoje in ocenjevanje prihodnjih dogodkov,
- zapleteni in kompleksni računovodski modeli,
- makroekonomska in regulativna negotovost,
- avtomatizirani IT-procesi,
- pomen za uporabnika računovodskih izkazov.

Ti razlogi potrjujejo visoko reguliranost bančnega sektorja in dejstvo, da se KAM pogosto ujemajo z glavnimi tveganji, na katera so banke najbolj občutljive, predvsem tveganja iz poslovanja s strankami in kreditna tveganja. Eden od pomembnih vidikov analiziranih revizijskih poročil bank v Sloveniji za leto 2024 je bila tudi dolžina opisa posameznih KAM. Ta vidik omogoča vpogled v to, kako podrobno in transparentno so revizorji predstavili posamezne teme, kar vpliva na razumevanje uporabnikov poročil, še posebej, ko gre za razlago metodologij, presojo pomembnih predpostavk in razkrivanje ključnih tveganj.

Za namen analize je bila uporabljena petstopenjska lestvica, prikazana v tabeli 3, kjer ocena 1 pomeni zelo kratek opis, ocena 5 pa zelo obširen opis. Rezultati analize dolžine besedil KAM so pokazali precejšnje razlike med posameznimi bankami in revizijskimi družbami.

Najvišje ocene dolžine besedila (ocena 5) so bile dodeljene KAM v poročilih NLB, d. d., ter Unicredit Banke, d. d., kjer je bila vsebina izredno izčrpna, z realnimi postopki, razlago metod, vključevanjem scenarijev in navedbo meril. V teh primerih so bile KAM

predstavljene na več kot 1,5 strani, kar je omogočilo zelo globoko razumevanje obravnavane teme.

Najkrajša zapisa (ocena 2) so imela nekatera področja poročil Unicredit Banke, d. d., OTP banke, d. d., in Gorenjske banke, d. d., kjer je bil opis sicer jase, vendar precej zgoščen in pogosto brez podrobnejšega vpogleda v uporabljene modele, postopke presoje in specifične metode testiranja. Večina zapisov se je gibala med ocenama 3 in 4, kar pomeni, da so bili zapisi razmeroma uravnoteženi, strokovno napisani, z delno razlago ključnih presoj, vendar ne vedno z razvidnim prikazom konkretnih revizijskih postopkov ali razmejitvijo med presojo posloводства in postopki revizorja.

Družbi KPMG, d. o. o., in BDO revizija, d. o. o., sta imeli v povprečju najbolj izčrpne zapise glede dolžine in podrobnosti, kar je lahko povezano z njihovo revizijsko metodologijo in obsegom razkritij. Ernst & Young, d. o. o., in PwC, d. o. o., sta se držala bolj jedrnatega sloga, pri nekaterih bankah, kot je na primer SID banka, d. d., pa sta vključila dovolj analitičnih elementov, da bi prejele višjo oceno.

KAM, ki so se nanašale na oslabitve kreditov in kreditno tveganje, so praviloma vsebovale najdaljše opise, kar je razumljivo, saj so povezane z ocenjevanjem zapletenih modelov, makroekonomskih vplivov in subjektivnih presoj posloводства. KAM, ki so obravnavale rezervacije za pravne postopke in IT-nadzor, so bile praviloma krajše, pogosto zgolj opisne, brez večje analitične globine. Revizorji, ki so v zapisih uporabili poglobljen pristop, so pripomogli k večji preglednosti in razumevanju kompleksnih presoj. Kljub temu pa obstaja prostor za izboljšanje, saj so pri določenih bankah KAM zapisane zgolj deklarativno, brez resnične razlage tveganj, postopkov in strokovnih utemeljitev.

Razumljivost in slog pisanja so ključni elementi kakovostnega poročanja, zlasti pri predstavitvi KAM, ki naj bi bile namenjene širšemu krogu uporabnikov računovodskih izkazov, ne le strokovnjakom. V raziskavi sta zato bili analizirani tudi jezikovna razumljivost in jasnost KAM, ki ju revizorji razkrivajo v svojih poročilih.

Za oceno smo uporabili lastno petstopenjsko lestvico, kjer ocena 1 pomeni zelo strokoven hermetičen jezik brez dodatnih pojasnil, medtem ko ocena 5 pomeni jase, strukturiran in bralcu prijazen zapis s pojasnili ključnih izrazov in pojmov. Večina bank je prejela oceno 2 ali 3, kar pomeni, da je bila vsebina strokovno korektna, vendar pogosto nezadostno prilagojena širši javnosti. Besedila so bila pretežno napisana v revizijskem tehničnem jeziku, brez dodatnih razlag modelov, pojmov ali regulatornih okvirjev. Le dve banki sta dosegli oceno 4, to sta SID banka, d. d., in Addiko banka, d. d. Ti poročili sta vsebovali bolj jase slog, več razlag in boljšo strukturiranost, kar je olajšalo razumevanje tudi bralcem brez poglobljenega revizijskega ali računovodskega znanja. V primeru SID banke so bili uporabljeni tudi pojasnjevalni stavki o vsebini modelov in razkritju vpliva predpostavk. Nobena predstavitev KAM ni dosegla ocene 5, kar pomeni, da v nobenem poročilu ni bilo sistematične rabe pojasnjevalnih opomb, grafičnih elementov ali konkretnih primerov, ki bi

bralcem približali razumevanje revizijskega postopka in njegovega vpliva na računovodske izkaze.

Čeprav so vsa analizirana poročila vsebovala KAM skladno z zahtevami MSR 701, rezultati kažejo na nizko raven jezikovne razumljivosti. Dodatno je bila narejena tudi primerjava KAM po posameznih letih na vzorcu treh izbranih bank v Sloveniji. Ta pristop omogoča vpogled v stabilnost ali dinamiko zaznavanja tveganj in oblikovanja KAM skozi čas. V tabeli 5 so prikazane KAM za izbrane banke v obdobju od 2021 do 2024.

Tabela 5: Primerjalna analiza KAM v revizijskih poročilih izbranih bank od 2021 do 2024

Banka	2021	2022	2023	2024
Addiko Bank, d. d.	Oslabitev kreditov strank, ki niso banke	Oslabitev kreditov strank, ki niso banke	Oslabitev kreditov strank, ki niso banke	Oslabitev kreditov strank, ki niso banke, in rezervacije za pravno nerešene tožbe
SID Banka, d. d.	Kreditno tveganje in oslabitev kreditov strank, ki niso banke	Oslabitev kreditov strank, ki niso banke	Oslabitev kreditov strank, ki niso banke	Oslabitev kreditov strank, ki niso banke
Gorenjska banka, d. d.	Oslabitev kreditov strank, ki niso banke, in prihodki iz obresti kreditov	Oslabitev kreditov strank, ki niso banke, in prihodki iz obresti kreditov	Oslabitev kreditov strank, ki niso banke, in prihodki iz obresti kreditov	Oslabitev kreditov strank, ki niso banke, in prihodki iz obresti kreditov

Vir: lastno delo.

Tabela 5 prikazuje, da so se pri vseh treh bankah KAM nanašale pretežno na oslabitev kreditov strank, ki niso banke, kar je pričakovano glede na naravo poslovanja. Opazimo pa, da se vsebina po letih skorajda ne spreminja, prav tako pa so besedila v poročilih pogosto identična, z izjemo letnic in številskih podatkov. Takšen vzorec je posebej očiten pri SID banki in Gorenjski banki, kjer se formulacije o oslabitvah in prihodkih iz obresti ponavljajo brez bistvenih sprememb. Revizijsko poročilo Addiko banke sicer v letu 2024 razširi KAM z dodatnim elementom rezervacij za pravno nerešene tožbe, vendar gre za izjemo, ne pravilo.

Za dodatno ponazoritev ponavljanja KAM smo analizirali letna poročila Gorenjske banke, d. d. za tri zaporedna leta. Tak pristop omogoča jasnejši prikaz, kako se posamezne KAM ponavljajo skozi čas in v kolikšni meri se njihove vsebinske poudarke prilagaja spremembam poslovnega okolja. S tem je mogoče še natančnejše oceniti, ali gre pri poročanju za resnično prilagojeno obravnavo tveganj ali zgolj za ponavljanje ustaljenih vzorcev.

Tabela 6: Opis ključnih revizijskih zadev oslabitve kreditov Gorenjske banke, d. d., za leta 2024, 2023 in 2022

Letno poročilo 2024, Gorenjska banka, d. d.	Letno poročilo 2023, Gorenjska banka, d. d.	Letno poročilo 2022, Gorenjska banka, d. d.
»Opis ključne revizijske zadeve Kreditno tveganje predstavlja eno najpomembnejših vrst finančnih tveganj, ki sta jim družba in skupina izpostavljeni. Poslovodstvo mora zato določiti ustrezne metode in modele za merjenje in upravljanje kreditnega tveganja, kar predstavlja enega od najpomembnejših ukrepov za zaščito kapitala banke in skupine. Eno od ključnih področij presoje poslovodstva družbe in skupine v okviru upravljanja tveganj je ustrezna določitev oslabitev za pričakovane kreditne izgube za kredite strankam, ki niso banke. Oslabitev kreditov je računovodska ocena, pri čemer so predvsem predpostavke uporabljene v modelu slabitve, podvržene subjektivni presoji poslovodstva. Zaradi navedenega ter dejstva, da so krediti strankam, ki niso banke pomembni z vidika računovodskih izkazov ter da oslabitve slonijo na kompleksnem modelu, smo oslabitve kreditov strankam, ki niso banke, določili kot ključno revizijsko zadevo. Poslovodstvo pri presoji časovne komponente in višine oslabitev za pričakovanje kreditne izgube kreditov do strank, ki niso banke, izvaja pomembno presojo na naslednjih področjih:	»Opis ključne revizijske zadeve Kreditno tveganje predstavlja eno najpomembnejših vrst finančnih tveganj, ki sta jim družba in skupina izpostavljeni. Poslovodstvo mora zato določiti ustrezne metode in modele za merjenje in upravljanje kreditnega tveganja, kar predstavlja enega od najpomembnejših ukrepov za zaščito kapitala banke in skupine. Eno od ključnih področij presoje poslovodstva družbe in skupine v okviru upravljanja tveganj je ustrezna določitev oslabitev za pričakovane kreditne izgube za kredite strankam, ki niso banke. Oslabitev kreditov je računovodska ocena, pri čemer so predvsem predpostavke uporabljene v modelu slabitve, podvržene subjektivni presoji poslovodstva. Zaradi navedenega ter dejstva, da so krediti strankam, ki niso banke pomembni z vidika računovodskih izkazov ter da oslabitve slonijo na kompleksnem modelu, smo oslabitve kreditov strankam, ki niso banke, določili kot ključno revizijsko zadevo. Poslovodstvo pri presoji časovne komponente in višine oslabitev za pričakovanje kreditne izgube kreditov do strank, ki niso banke, izvaja pomembno presojo na naslednjih področjih:	»Opis ključne revizijske zadeve Kreditno tveganje predstavlja eno najpomembnejših vrst finančnih tveganj, ki sta jim družba in skupina izpostavljeni. Poslovodstvo mora zato določiti ustrezne metode in modele za merjenje in upravljanje kreditnega tveganja, kar predstavlja enega od najpomembnejših ukrepov za zaščito kapitala banke in skupine. Eno od ključnih področij presoje poslovodstva družbe in skupine v okviru upravljanja tveganj je ustrezna določitev oslabitev za pričakovane kreditne izgube za kredite strankam, ki niso banke. Oslabitev kreditov je računovodska ocena, pri čemer so predvsem predpostavke uporabljene v modelu slabitve, podvržene subjektivni presoji poslovodstva. Zaradi navedenega ter dejstva, da so krediti strankam, ki niso banke pomembni z vidika računovodskih izkazov ter da oslabitve slonijo na kompleksnem modelu, smo oslabitve kreditov strankam, ki niso banke, določili kot ključno revizijsko zadevo. Poslovodstvo pri presoji časovne komponente in višine oslabitev za pričakovanje kreditne izgube kreditov do strank, ki niso banke, izvaja pomembno presojo na naslednjih področjih:

se nadaljuje

Tabela 6: Opis ključnih revizijskih zadev oslabitve kreditov Gorenjske banke, d. d., za leta 2024, 2023 in 2022 (nad.)

Letno poročilo 2024, Gorenjska banka, d. d.	Letno poročilo 2023, Gorenjska banka, d. d.	Letno poročilo 2022, Gorenjska banka, d. d.
– uporaba preteklih podatkov v postopku določanja parametrov tveganja; – ocenjevanje kreditnega tveganja v zvezi z izpostavljenostjo; – presoja pomembnosti naknadnih sprememb kreditnega tveganja za ugotavljanje, ali je prišlo do pomembnega povečanja kreditnega tveganja, ki vodi do sprememb pri razvrščanju po skupinah in zahtevanega merjenja pričakovanih kreditnih izgub za vseživljenjsko obdobje; – presoja glede pričakovanih prihodnjih denarnih tokov iz poslovanja; – vrednotenje zavarovanj in ocenjevanje obdobja realizacije pri posamično ocenjenih izpostavljenostih s poslabšano kreditno kakovostjo. – Poslovodstvo je zagotovilo dodatne informacije o oslabitvah kreditov v pojasnilih k računovodskih izkazom 2.2.5 – Oslabitev finančnih instrumentov, 5.7 – Krediti strankam, ki niso banke, merjeni po odplačni vrednosti, 4.15 – Oslabitve ter 7.1 – Kreditno tveganje.«	– uporaba preteklih podatkov v postopku določanja parametrov tveganja; – ocenjevanje kreditnega tveganja v zvezi z izpostavljenostjo; – presoja pomembnosti naknadnih sprememb kreditnega tveganja za ugotavljanje, ali je prišlo do pomembnega povečanja kreditnega tveganja, ki vodi do sprememb pri razvrščanju po skupinah in zahtevanega merjenja pričakovanih kreditnih izgub za vseživljenjsko obdobje; – presoja glede pričakovanih prihodnjih denarnih tokov iz poslovanja; – vrednotenje zavarovanj in ocenjevanje obdobja realizacije pri posamično ocenjenih izpostavljenostih s poslabšano kreditno kakovostjo. – Poslovodstvo je zagotovilo dodatne informacije o oslabitvah kreditov v pojasnilih k računovodskih izkazom 2.2.5 – Oslabitev finančnih instrumentov, 5.7 – Krediti strankam, ki niso banke, merjeni po odplačni vrednosti, 4.15 – Oslabitve ter 7.1 – Kreditno tveganje.«	– uporaba preteklih podatkov v postopku določanja parametrov tveganja; – ocenjevanje kreditnega tveganja v zvezi z izpostavljenostjo; – presoja pomembnosti naknadnih sprememb kreditnega tveganja za ugotavljanje, ali je prišlo do pomembnega povečanja kreditnega tveganja, ki vodi do sprememb pri razvrščanju po skupinah in zahtevanega merjenja pričakovanih kreditnih izgub za vseživljenjsko obdobje; – presoja glede pričakovanih prihodnjih denarnih tokov iz poslovanja; – vrednotenje zavarovanj in ocenjevanje obdobja realizacije pri posamično ocenjenih izpostavljenostih s poslabšano kreditno kakovostjo. – Poslovodstvo je zagotovilo dodatne informacije o oslabitvah kreditov v pojasnilih k računovodskih izkazom 2.2.5 – Oslabitev finančnih instrumentov, 5.7 – Krediti strankam, ki niso banke, merjeni po odplačni vrednosti, 4.15 – Oslabitve ter 7.1 – Kreditno tveganje.«

Vir: lastno delo na podlagi Gorenjska banka d. d. (2024), Gorenjska banka d.d. (2023) in Gorenjska banka d.d. (2022).

Iz tabele 6 je jasno razvidno, da je KAM, povezana z oslabitvijo kreditov strank, ki niso banke, v treh zaporednih letih 2024, 2023 in 2022 ostala praktično nespremenjena, tako po strukturi kot tudi po formulaciji. Vključuje iste alineje, izraze in opise. Pri raziskavi smo enako opazili tudi v ostalih revizijskih poročilih.

To kaže na možnost standardizacije oziroma rutine poročanja KAM, kjer se posamezna področja avtomatično ohranjajo med leti ne glede na morebitne spremembe v dejanskem tveganju bank. Čeprav to lahko pomeni stabilnost zaznavanja teh tveganj, pa hkrati odpira vprašanje o dejanski letni presoji revizorja, kot jo zahteva MSR 701, in o uporabni vrednosti KAM za deležnike, če te niso vsebinsko prilagojene konkretnemu poslovnemu letu.

Poleg tega smo za poglobljeno razumevanje dejanskega poročanja o KAM v bančnem sektorju izvedli dva polstrukturirana intervjuja z dvema pooblaščenima revizorjema. Eden od sogovornikov prihaja iz manjše slovenske revizijske družbe, drugi pa iz ene izmed tako imenovanih »velikih štirih«. Namen intervjujev je bil prepoznati dejavnike, ki vplivajo na odločanje o vključitvi KAM, razumeti ozadje njihovega oblikovanja ter poudariti razlike v praksi, ki so pogosto zakrite z enotnim formalnim okvirjem standarda MSR 701.

Intervju z revizorjem iz večje mednarodne revizijske družbe je bil izveden na daljavo prek platforme Microsoft Teams, in sicer 13. marca 2025, medtem ko je bil intervju z revizorjem iz manjše slovenske revizijske družbe opravljen 25. marca 2025 v živo na sedežu podjetja v njegovi pisarni. Oba pogovora sta potekala v sproščenem in profesionalnem vzdušju. Za enotnost izvedbe smo imeli vnaprej pripravljena in natisnjena vprašanja, ki smo jih zastavljali sistematično po zaporedju, hkrati pa smo dopuščali tudi dodatna pojasnila in poglobitve tam, kjer je bilo to smiselno. Odgovore smo si sproti zapisovali v elektronski dokument programa Microsoft Word, s čimer smo si zagotovili natančno zajemanje informacij. Intervjuja sta vsebovala 13 odprtih vprašanj. Časovno je intervju v živo trajal približno 45 minut, medtem ko je bil spletni intervju nekoliko krajši in je potekal okoli 35 minut. Celoten postopek je bil zasnovan tako, da so odgovori med seboj primerljivi in sta imela sogovornika dovolj prostora za individualne poudarke. Vprašalnik, ki je bil uporabljen pri obeh intervjujih, je vključen v prilogi 1, transkripta obeh intervjujev pa sta priložena v prilogah 2 in 3.

Oba sogovornika sta potrdila, da proces izbire KAM ni mehaničen, temveč rezultat strokovne presoje, izkušenj ter v določenih primerih tudi okoliščin revizije. Revizor iz manjše družbe je poudaril, da odločanje temelji predvsem na praktičnih izkušnjah in občutku, kje je bila revizija v določenem trenutku najbolj zahtevna. Ni zanikal vpliva časovnih pritiskov ali rutine, kar se v praksi pogosto odraža v ponavljajočih se KAM iz leta v leto. Nasprotno pa je revizor iz večje družbe opisal bolj formaliziran in sistematičen postopek določanja KAM, ki vključuje matrike tveganja, večstopenjski notranji pregled in skladnost z globalnimi standardi kakovosti. Tak pristop pogosto vodi v bolj strukturiran, a hkrati strožje nadzorovan proces odločanja.

Zanimiva razlika se kaže tudi pri razumevanju namena KAM. Revizor iz manjše družbe jih razume kot strokovni podpis svoje presoje, naslovljen predvsem na regulatorje in bančni nadzor. Po drugi strani pa jih revizor iz večje družbe vidi kot večplastno komunikacijsko orodje, ki je namenjeno ne le regulatorjem, ampak tudi nadzornim svetom, analitikom in drugim uporabnikom. Kljub temu oba sogovornika ocenjujeta, da večina splošnih uporabnikov KAM ne bere ali pa jih ne razume v zadostni meri, kar postavlja pod vprašaj uporabnost trenutnega poročevalskega jezika.

Pomembna ugotovitev, izpostavljena v obeh intervjujih, je tudi ponavljanje vsebin KAM skozi leta. Revizor iz manjše družbe je odkrito priznal, da so razlogi za to pogosto praktični zaradi pomanjkanja časa, pritiska rokov in strahu pred nerazumevanjem s strani stranke. Revizor iz velike družbe pa je to pojasnil kot posledico stabilnih tveganj v bančnem sektorju, a hkrati izpostavil potrebo po vsakoletni prilagoditvi kontekstu, četudi je tema enaka, mora biti razlaga osvežena in relevantna za konkretno poslovno leto.

Pri vprašanju jezika in razumljivosti KAM se mnenji nista bistveno razlikovali. Oba sta poudarila, da so besedila pogosto preveč tehnična, premalo razlagalna in posledično manj uporabna za nestrokovno javnost. Revizor iz večje družbe je sicer opozoril na notranje pobude za prehod na bolj preprost poročevalski jezik, vendar ta trend ostaja v zametkih. Oba sogovornika sta izrazila željo po več svobode v izražanju, da bi KAM postale manj obrazci in bolj strokovno verodostojen zapis individualne presoje.

Najbolj iskrena odgovora sta se nanašala na vprašanje, ali sta se kdaj odločila, da določenega področja ne vključita kot KAM, čeprav bi to mogoče morala. Revizor iz manjše družbe je priznal, da se je to zgodilo zaradi občutka, da bi razkritje sprožilo več škode kot koristi. Revizor iz velike družbe pa je pojasnil, da do takšnih odločitev pride, vendar le ob jasni dokumentirani utemeljitvi, pogosto z vključevanjem več ravni presoje v soglasju z revizijsko komisijo.

Izvedena intervjuja potrjujeta, da so KAM v praksi veliko več kot formalna zahteva standarda. So produkt strokovnih odločitev, notranjih kultur, sistemskih omejitev in v določenih primerih tudi kompromisov. Razlike med manjšimi in večjimi revizijskimi družbami se kažejo predvsem v strukturi, pričakovanjih, nadzoru in jeziku, ne pa nujno v resnosti obravnave tveganj. Ključna skupna ugotovitev pa je, da imajo KAM še vedno neizkoriščen potencial, ne toliko v tem, kaj vključimo, ampak kako jih predstavimo. Prav na tem področju stroka še vedno lahko doseže pomemben napredek v smeri bolj smiselne, uporabne in razumljivega revizijskega poročanja.

Rezultati kvantitativne in kvalitativne analize skupaj razkrivajo večplastno sliko poročanja o KAM v bankah v Sloveniji. Kvantitativni podatki kažejo na precejšnjo poenotenost v izboru tem KAM, pri čemer prevladujejo oslabitve kreditnega portfelja kot posledica zahtevnih modelov in presoje tveganj. Po drugi strani pa so rezultati intervjujev pokazali, da

se za navidezno enotnimi vsebinami skrivajo pomembne razlike v revizijskih pristopih, odločevalskih procesih in poročevalskih kulturah.

Opazne so razlike tako v dolžini in jasnosti zapisa KAM kot tudi v razumevanju njihove vloge. Pri tem večje revizijske družbe stremijo k bolj strukturiranemu in sistemskemu pristopu, medtem ko manjše temeljijo bolj na osebni presoji in praktičnih izkušnjah. Ob tem sta bila intervjuvanca enotna v oceni, da trenutna raven jezikovne razumljivosti KAM ni optimalna ter da obstaja prostor za izboljšave v smeri bolj dostopnega poročanja. Ugotovitve tako potrjujejo, da so KAM še vedno v procesu razvoja in iskanja ravnovesja med formalno skladnostjo, strokovno odgovornostjo in dejansko uporabniško vrednostjo.

Skupni rezultati ponujajo celosten vpogled v to, kako se regulativni okvir MSR 701 uresničuje v praksi, kakšna so interna razhajanja med revizorji in katere so tiste točke, kjer je razvoj še mogoč, tako z vidika vsebine kot tudi oblike revizijskega poročanja.

5.3 Diskusija

Rezultati analize KAM v slovenskih bankah razkrivajo zanimivo dvojnost, in sicer po eni strani obstaja navidezna enotnost v vsebini in strukturi poročanja, saj so določene teme, kot na primer oslabitve kreditov, pričakovane kreditne izgube in prihodki iz obresti, sistematično prisotne v večini revizijskih poročil. Po drugi strani pa podrobnejši pregled kaže na izrazite razlike v načinu, kako so te zadeve predstavljene, utemeljene in predvsem, komu so sploh namenjene.

Že prvo raziskovalno vprašanje, ki se je nanašalo na identifikacijo najpogostejše izpostavljenih KAM, se je izkazalo za precej premočrtno, to pomeni, da se slovenski bančni sektor v veliki meri osredotoča na kreditno tveganje, zlasti na oslabitve kreditov in obrestne prihodke. Takšna usmeritev ni presenetljiva, saj gre za teme, ki so že po naravi specifične za bančni sektor in močno zavezane regulatornemu nadzoru. Vendar pa to samo po sebi še ne zagotavlja kakovosti poročanja. Ključno vprašanje je, ali so bile te zadeve obravnavane na način, ki uporabniku res pomaga razumeti tveganja in presoje, s katerimi se je soočal revizor. V mnogih primerih so se KAM izkazale za rutinsko zapisane postavke, pri katerih se vsebina iz leta v leto skoraj ne spreminja, kar nakazuje, da lahko gre bolj za formalnost kot dejanski prikaz presojanih tveganj.

Tu se odpira drugo raziskovalno vprašanje, in sicer o razlikah med poročili. Analiza dolžine in jezika je pokazala znatna odstopanja. Medtem ko nekatera poročila vključujejo kompleksno in strokovno razlago uporabljenih modelov in predpostavk, druga ostajajo pri osnovni navedbi teme brez vsebinske utemeljitve. Pri tem je pomembna tudi analiza jezika. V številnih primerih je bil jezik izrazito tehničen, skoraj hermetičen, kar pomeni, da ni dosegal osnovnega cilja MSR 701, kar je izboljšati komunikacijo z uporabniki računovodskih izkazov. Ravno to je bila tudi ugotovitev iz intervjujev z dvema pooblaščenima revizorjema. Oba sogovornika sta izrazila dvom o tem, ali trenutna praksa

res služi informiranju širše javnosti. Razvidno je, da je potreba po več svobode v izražanju, bolj razlagalnem tonu in manj formulacijah, ki jih pogosto pogojuje interna politika revizijskih družb.

Tretje raziskovalno vprašanje je naslovljalo vpliv KAM na uporabnike računovodskih izkazov. V teoriji bi morale KAM povečati preglednost, izboljšati razumevanje tveganj in uporabnikom omogočiti vpogled v to, kaj se je revidiralo bolj natančno. V praksi pa ostaja njihov vpliv omejen, predvsem zaradi tehničnosti jezika in neenotne vsebinske globine. KAM pogosto ne povedo ne, kaj točno je bilo revidirano, ne, zakaj je bilo to pomembno. Če torej želimo, da KAM postanejo učinkovit komunikacijski kanal, moramo začeti razmišljati ne le o tem, kaj vanje vključimo, temveč predvsem, kako jih izrazimo.

Zadnje raziskovalno vprašanje se je nanašalo na povezavo med KAM in dejanskimi tveganji v bankah. Poročila večinoma naslavljajo tradicionalna finančna tveganja, vendar popolnoma zanemarjajo sodobnejša in vse bolj relevantna tveganja, na primer socialne, ekonomske in okoljske dejavnike, vpliv digitalizacije, umetne inteligence, geopolitike in kibernetских groženj. V času, ko se bančni sektor radikalno preoblikuje, je odsotnost teh tem iz KAM resen signal, da praksa revizorjev še vedno močno zaostaja za razvojem poslovnega okolja. Intervjuja sta potrdila, da razlog za to pogosto tiči v strukturiranih procesih odločanja, zlasti v večjih revizijskih družbah, kjer globalne politike določajo, kaj sodi v KAM in kaj ne. Toda, ali ni prav to področje, kjer bi morala stroka pokazati več neodvisnosti in strokovne refleksije?

Pomembna ugotovitev raziskave je tudi, da je jezik KAM pogosto preveč tehničen, nerazlagalen in notranje usmerjen. Kljub temu so bili primeri, kjer so revizorji uspeli zapisati KAM v bolj uporabniku prijaznem jeziku, kar kaže, da to ni nemogoče. Ravno tu se skriva potencial, kjer bi KAM lahko bila prostor strokovne iskrenosti, kjer revizorji razkrijejo svojo presojo, dvome, dileme in argumente. A za to potrebujemo več poguma in manj strahu pred tako imenovanim nepopolnim poročanjem.

Namen magistrskega dela je bil raziskati, kako KAM dejansko delujejo v praksi slovenskih bank, ali služijo svojemu namenu in kako bi jih bilo mogoče izboljšati. Na podlagi izvedene vsebinske analize in kvalitativnih intervjujev lahko potrdimo, da so vsi cilji dosegli svoje poslanstvo, saj so bile prepoznane ključne teme, analizirani so bili slogi poročanja, raziskani razlogi za odločitve revizorjev ter izpostavljena potencialna pomanjkljivost v dostopnosti in uporabnosti informacij.

V tem kontekstu je treba razmisliti, kako naprej. Poročanje o KAM ni zgolj orodje za izpolnjevanje standarda. Je priložnost za večjo strokovno preglednost, večje zaupanje v revizijo in predvsem boljše razumevanje med uporabniki in stroko. Če želimo, da ta priložnost postane realnost, KAM ne smejo več nastajati za regulatorje, ampak za uporabnike.

Če se revizijska stroka resno sprašuje o svoji prihodnosti, potem mora KAM razumeti ne le kot poročevalsko nalogo, temveč kot okno v profesionalno integriteto. V svetu, kjer umetna inteligenca že danes avtomatizira dele revizije, ostaja človeški dejavnik ključen prav tam, kjer gre za presojo. In KAM so prav to, dokaz, da je bil nekdo pripravljen presoditi, argumentirati in razložiti. Zato je nevarno, če poročila postanejo predloge, ki jih prepisujemo leto za letom. Takrat KAM izgubi smisel in s tem tudi del zaupanja v stroko.

Če želimo, da bodo KAM nekoč dejansko prebrali tudi uporabniki zunaj revizijske stroke, potem morajo postati jasnejše, pogumnejše in bolj človeške. To ni slabost, to je prihodnost.

6 SKLEP

Magistrsko delo je nasloвило eno od osrednjih vprašanj sodobnega revidiranja, in sicer kako se poroča o KAM v revizijskih poročilih bank v Sloveniji in ali to poročanje zares odraža strokovno presojo, ki stoji za revizijskim mnenjem. Osrednji namen je bil razumeti, ali standard MSR 701 v praksi izpolnjuje svojo obljubo, ki je približati uporabnikom tisto, kar je bilo v reviziji zares najbolj zahtevno.

Rezultati so pokazali, da so KAM v poročilih slovenskih bank pogosto formalizirane, sicer vsebinsko korektne in usklajene s pričakovanji regulatorjev, a v več primerih skope, ponavljajoče se in zapisane v jeziku, ki navadnemu uporabniku ne omogoča razumevanja dejanskega tveganja ali presoje. Najpogostejše obravnavane teme so bile oslabitve kreditov, uporaba kompleksnih modelov in regulatorne zahteve. To potrjuje, da revizorji izpostavljajo področja z največjim vplivom na računovodske izkaze, a hkrati razkriva vzorec predvidljivih poročanj.

Analiza je pokazala, da med bankami sicer obstajajo razlike v globini, jeziku in pristopu, vendar jih pogosto prekrivajo rutinske formulacije in neambiciozen slog. Intervjuja z dvema izkušenima revizorjema sta to sliko razjasnila. KAM so rezultat strokovne presoje, a tudi institucionalne kulture, časa, pritiska in negotovosti, kaj se sme zapisati. Ključna ugotovitev je bila, da je razkorak med pričakovanji uporabnikov in dejansko vsebino poročil realen, a pogosto ne naslovljen.

Ta naloga zato prispeva več kot zgolj pregled obstoječega stanja. V središče je postavila KAM kot križišče konceptov med presojo, odgovornostjo, komunikacijo in zaupanjem. Namesto da bi KAM razumeli kot še eno formalno zahtevo, jih je treba obravnavati kot prostor strokovne integritete, tam, kjer se pokaže, kako revizor razmišlja, presoja in upa povedati tisto, kar je res pomembno.

Raziskovalna vprašanja, postavljena na začetku magistrskega dela, so bila z empirično analizo odgovorjena. Ugotovljeno je bilo, da se KAM v revizijskih poročilih bank v Sloveniji pogosto ponavljajo med leti, da so pogosto zapisane v formalnem jeziku ter da ne dosegaajo vsebinske globine, ki bi jo uporabniki poročil pričakovali. Prav tako se je izkazalo, da

obstajajo razlike med bankami in revizorji, vendar te razlike pogosto zakrije enoten in standardiziran pristop k oblikovanju KAM. Sklep je torej, da KAM v sedanji obliki le deloma izpolnjujejo svoje poslanstvo kot orodje komunikacije med revizorjem in uporabnikom.

V prihodnosti bi morale KAM postati odločen, pogumen in razumljiv strokovni podpis revizorjeve presoje. Le tako bodo zares postale most med revizorji in uporabniki. Naloga odpira vrsto vprašanj, kot tudi, ali so vse zadeve, ki morale biti razkrite. Zakaj nekatere ostanejo izpuščene? Kako na to vplivajo tržni pritiski? Ali obstaja povezava med velikostjo banke, revizorjem in kakovostjo KAM?

Odgovori na ta vprašanja bi lahko dodatno osvetlili razmerje med presojo, neodvisnostjo, zakonodajo in pričakovanji družbe. Nadaljnje raziskave bi se lahko usmerile v longitudinalno spremljanje sprememb KAM v več letih, širšo primerjalno analizo med državami ali poglobljene intervjuje s širšim krogom revizorjev in uporabnikov revizijskih poročil.

Magistrsko delo s tem ne zaključuje razprave, temveč jo odpira. KAM niso le »ključne revizijske zadeve«, so ogledalo strokovne presoje in zrelosti komunikacije. Prav v tem je njihov največji, a še vedno neizkoriščen potencial.

KAM bodo imele smisel, dokler bodo v resnici ključne ne le v poročilu, ampak v tem, kako revizor razmišlja, kaj upa povedati in kako s tem nagovori tiste, ki poročilo berejo. Ključna vrednost KAM ne izhaja zgolj iz njihove formalne uvrstitve v revizijsko poročilo, ampak iz tega, kako iskreno in premišljeno revizor z njimi nagovarja ključne poslovne izzive. Če postanejo zgolj formalnost, izgubijo svojo moč. Če so rezultat dejanske presoje in razumevanja tveganj, lahko pomenijo veliko več kot le opis postopka. Predstavljajo točko stika med strokovno presojo in dejanskim razumevanjem gospodarskega okolja. V tem smislu so KAM lahko zrcalo ne le podjetja, ampak tudi družbenega odnosa do preglednosti, odgovornosti in zaupanja. Njihova prihodnost kot orodje bo odvisna prav od tega. Le na ta način bodo KAM ostale živo orodje strokovne presoje, ki resnično prispeva k razumevanju poslovanja bank in tveganj, s katerimi se soočajo. Njihova vrednost se bo tako merila predvsem po tem, koliko zaupanja bodo sposobne vzbuditi pri različnih skupinah uporabnikov revizijskih poročil.

V tem kontekstu se odpirajo tako nova vprašanja, ki bi jih bilo vredno raziskati v prihodnje, in sicer je primer takega vprašanja, ali so vse ključne zadeve, ki bi morale biti v revizijskem poročilu, v njem zares zapisane in če so, zakaj. Odgovori na takšna vprašanja bi lahko še dodatno pojasnili razmerje med revizijsko presojo, poslovnimi pritiski in pričakovanji regulatorjev. To odpira prostor za nadaljnje študije, zlasti z večjim številom intervjujev ali primerjalno analizo poročanja v različnih pravnih okoljih.

LITERATURA IN VIRI

1. Accountancy Europe. (2019, 1. oktober). *Key audit matters in European banks: auditors identifying risks*. <https://www.accountancyeurope.eu/wp-content/uploads/2022/12/2019-KAMs-in-EU-banks-summary.pdf>
2. Addiko Bank, d. d. (2025). *Letno poročilo 2024*. https://www.addiko.si/static/uploads/ADDIKO-BANK-SLO-LP-2024_SLO_20240324_final-1-1.pdf
3. Agencija za javni nadzor nad revidiranjem. (2025). *Predstavitev Agencije*. <https://www.anr.si/o-agenciji/predstavitev-agencije/>
4. Askipo, N. A. (2024). Impact of digital transformation on financial reporting in the 21st century. *International Journal of Comparative Studies and Smart Education*, 1(1), 34–45.
5. Bank for International Settlement. (2017). *High-level summary of Basel III reforms*. https://www.bis.org/bcbs/publ/d424_hlsummary.pdf
6. Banka Sparkasse, d. d. (2025). *Letno poročilo 2024*. https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/si/spksi/www_sparkasse_si/dev/o-nas/2020/2024_Sparkasse-LP-potrjeno.pdf
7. Brady, S. (2023, 22. marec). *Credit suisse: a failure of regulatory culture*. <https://www.omfif.org/2023/03/credit-suisse-a-failure-of-regulatory-culture/>
8. Christofferson, E. in Grönberg, K. (2018). *Informativeness of key audit matter (KAM) disclosures - an exploratory study of ISA 701 in Sweden*. *chool of business, economics and law* (magistrsko delo). University of Gothenburg.
9. Deželna banka Slovenije, d. d. (2025). *Letno poročilo 2024*. <https://www.dbs.si/document-download/418-letno-porocilo-skupine-dbs-2024>
10. Gorenjska banka, d. d. (2025). *Letno poročilo 2024*. https://www.gbkr.si/wp-content/uploads/2025/04/GB_letno-porocilo-2024_SI_finale.pdf?ver=1745581688
11. Gorenjska banka, d. d. (2025). *Letno poročilo 2023*. https://www.gbkr.si/wp-content/uploads/2024/04/Letno-porocilo-Gorenjske-banke_2023.pdf
12. Gorenjska banka, d. d. (2025). *Letno poročilo 2022*. <https://www.gbkr.si/wp-content/uploads/2023/04/Letno-porocilo-2022.pdf>
13. Guilavogui, A. (2021). *Examining the sufficiency and appropriateness of audit evidence in the United States banking and securities industries* (doktorska disertacija). Graduate School of Business, Liberty University.
14. International Auditing and Assurance Standards Board. (2013, 25. julij). *Guidance to assist in field testing of proposed International standard on auditing (ISA) 701, Communicating Key Audit Matters in the independent auditor's report*. <https://www.iaasb.org/publications/guidance-assist-field-testing-proposed-international-standard-auditing-isa-701-communicating-key>
15. International Auditing and Assurance Standards Board. (2015a, 22. april). *Auditor reporting – illustrative key audit matters*. <https://www.iaasb.org/publications/auditor-reporting-illustrative-key-audit-matters-3>
16. International Auditing and Assurance Standards Board. (2015b, 15. januar). *International standard on auditing 706 (REVISED): Emphasis of matter paragraphs in*

- independent audit report*. <https://www.iaasb.org/publications/international-standard-auditing-isa-706-revised-emphasis-matter-paragraphs-and-other-matter>
17. International Auditing and Assurance Standards Board. (2016, 6. julij). *Determining and communicating key audit matters*. <https://www.iaasb.org/publications/determining-and-communicating-key-audit-matters-4>
 18. Intesa Sanpaolo Bank, d. d. (2025). *Letno poročilo 2024*. https://www.intesasanpaolo.bank.si/document/publications/ISPSLOVENIA/2025/letno-porocilo-2024/ISPB_LETNO_porocilo_2024_digital.pdf
 19. Iwanowicz, T. in Iwanowicz, B. (2019). ISA 701 and materiality disclosure as methods to minimize the audit expectation gap. *Journal of risk and financial management*, 12(161), 1–20.
 20. Krasodomska, J., Albu, N. in Szychta, A. (2024). Key audit matters in banking: Insights from Central and Eastern Europe. *The Theoretical Journal of Accounting*, 48(4), 7–9.
 21. Lin, W., Li, L., Li, L. in Hay, D. (2025). Repetitive key audit matters and audit effort. *Pacific Accounting Review*, 37(2), 209–242.
 22. Louwers, T. J., Ramsay, R. J., Sinason, D. H., Strawser, J. R. in Thibodeau, J. C. (2015). *Auditing & assurance services*. McGraw-Hill Education.
 23. Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport. (2024). *Uvod v slovenske računovodske standarde in okvir slovenskih računovodskih standardov (2024)*. <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MGTS/Dokumenti/DNT/Slovenski-racunovski-standardi-2024.pdf>
 24. Minto, A. in Skovmand Rasmussen, N. (2022). Approaching the Danske bank scandal in a “tragedy of the commons” perspective: implications for anti-money laundering institutional design and regulatory reforms in Europe. *European Company and Financial Law Review*, 19(2), 305–338.
 25. NLB, d. d. (2025). *Letno poročilo NLB Skupine za leto 2024*. <https://www.nlb.group.com/content/dam/nlb/nlb-group/documents/investor-relations/financial-reports/2024/Letno%20porocilo%20NLB%20Skupine%20za%20leto%202024.pdf>
 26. OTP banka, d. d. (2025). *Letno poročilo 2024*. <https://www.otpbanka.si/financna-porocila-in-dokumenti>
 27. Pomeroy, B. (2008). Meta-analysis and the accounting literature: the case of audit committee independence and financial reporting quality. *European Accounting Review*, 17(2), 305–330.
 28. SID banka, d. d. (2025). *Letno poročilo 2024*. https://www.sid.si/sites/www.sid.si/files/documents/sid_banko_letno_porocilo_2024.pdf
 29. Silverman, D. (2020). *Interpreting qualitative data: a guide to the principles of qualitative research* (6. izd.). SAGE Publications.
 30. Sklep o najmanjšem obsegu in vsebini dodatnega revizijskega pregleda in dodatnega revizorjevega poročila o izpolnjevanju pravil o upravljanju tveganj v bankah in hranilnicah. *Uradni list RS*, št. 72/17, 92/21 – ZBan-3 in 17/25 – ZBan-3A.

31. Sklep o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic. *Uradni list RS*, št. 184/21 in 36/25.
32. Slovenski inštitut za revizijo. (2018). *Mednarodni standard revidiranja 701: Sporočanje ključnih revizijskih zadev v poročilu neodvisnega revizorja*. Slovenski inštitut za revizijo.
33. Stališče 10 – Posli dajanja zagotovil o primernosti in pravilnosti uporabe sodil za delitev gospodarskih kategorij po dejavnostih. *Uradni list RS*, št. 130/23.
34. Stališče 8 - Revizorjev pregled in poročanje o letnem poročilu ter drugih zakonskih in regulativnih zahtevah bank in hranilnic. *Uradni list RS*, št. 50/08.
35. Tan, Z. S. in Xue, Q. (2025, 7. maj). *Auditing, reflection, and emotion: the disclosure of key audit matters in relational contexts*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=5236516
36. UniCredit Bank, d. d. (2025). *Letno poročilo 2024*. <https://www.unicreditbank.si/content/dam/cee2020-pws-si/SI-DOK/IC-documentation/Annual-Reports/Letno%20poro%C4%8Dilo%202024.pdf>
37. Uredba (EU) št. 537/2014 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o posebnih zahtevah v zvezi z obvezno revizijo subjektov javnega interesa in razveljavitvi Sklepa Komisije 2005/909/ES. *Uradni list EU*, št. L 158/77.
38. Velte, P. in Issa, J. (2019). The impact of key audit matter (KAM) disclosure in audit reports on stakeholders' reactions: a literature review. *Problems and Perspectives in Management*, 17(3), 323–341.
39. Zakon o bančništvu (ZBan-3). *Uradni list RS*, št. 92/21, 123/21 – ZBNIP, 2/25 – odl. US in 17/25.
40. Zakon o revidiranju (ZRev-2). *Uradni list RS*, št. 65/08, 63/13 – ZS-K, 84/18, 115/21 in 85/24.

PRILOGE

Priloga 1: Vprašalnik za polstrukturirani intervju

1. Kako v praksi poteka odločanje, katera revizijska področja bodo izbrana kot ključne revizijske zadeve?
2. Kateri dejavniki so po vašem mnenju najpomembnejši pri identifikaciji KAM v bančnem sektorju?
3. Opažate razlike v poročanju KAM med večjimi in manjšimi revizijskimi družbami? Če da, kje se to najbolj izraža?
4. Kakšen vpliv ima velikost stranke, na primer sistemska banka ali manjša banka, na obliko in vsebino KAM?
5. Komu menite, da so KAM v praksi najbolj namenjene – regulatorju, vlagatelju ali stroki sami?
6. Kako ocenjujete razumevanje KAM s strani uporabnikov revizijskih poročil – jim dodajo vrednost ali ustvarjajo več vprašanj kot odgovorov?
7. Menite, da je jezik, ki se uporablja v KAM, primeren za širšo javnost, ali bi moral biti bolj razumljiv?
8. Kako kot revizor uravnotežite med tem, da ne razkrijete zaupnih informacij in hkrati zagotovite informativno KAM?
9. Se KAM po vaših izkušnjah preveč ponavljajo iz leta v leto? Če da, zakaj menite, da se to dogaja?
10. Kako poskrbite, da vaše KAM odražajo dejansko strokovno presojo in ne le izpolnjevanje obrazca?
11. Če bi imeli možnost, kako bi spremenili trenutno ureditev poročanja o KAM, da bi bila bolj učinkovita?
12. Kakšna je po vašem mnenju prihodnost KAM – bodo postale pomembne, bolj formalizirane ali jih bodo postopoma nadomestile druge oblike komuniciranja?
13. Ali ste se kdaj zavestno odločili, da neke zadeve ne vključite kot KAM, čeprav ste menili, da bi bilo to smiselno?

Priloga 2: Odgovori na intervjuju – revizor 1 (manjše podjetje)

1. Kako v praksi poteka odločanje, katera revizijska področja bodo izbrana kot ključne revizijske zadeve?

»Pri nas je odločitev v veliki meri povezana z izkušnjami iz preteklih let in s tem, kar vemo o stranki. Nimamo sofisticiranih modelov za kvantitativno oceno tveganj, zato se zanašamo na presojo v smislu, ali je bila neka določena postavka problematična že prej, ali je vodstvo na nekem področju bolj občutljivo, ali pa je recimo notranji nadzor šibak. Kadar gre za banko, seveda pogledamo, kje so kompleksni izračuni, kar so po navadi seveda slabitve. Ampak, če sem iskren, včasih je odločitev o KAM tudi stvar praktičnosti. Vemo, da moramo nekaj navesti, in izberemo tisto, kar lahko razložimo jasno in z dovolj podlage.«

2. Kateri dejavniki so po vašem mnenju najpomembnejši pri identifikaciji KAM v bančnem sektorju?

»Pri bankah je tako, da nekako že vnaprej približno veš, kaj bo izpostavljeno. Vedno so to posojila, finančni instrumenti, kapital, pač vse tisto, kar je regulirano in ima neko subjektivno komponento pri vrednotenju. Ampak če pogledam z naše prakse, ko sem bil v ekipi pri bančnem klientu, je bila odločitev o KAM zelo povezana s tem, kje smo največ delali in razpravljali z vodstvom. Se pa zanašamo seveda na lastno presojo in predvsem izkušnje.«

3. Opažate razlike v poročanju KAM med večjimi in manjšimi revizijskimi družbami? Če da, kje se to najbolj izraža?

»Da, razlike so in mislim, da so kar očitne. Manjše firme poročamo bolj jedrnato, bolj prizemljeno, bi lahko temu rekli. Ne razpišemo se na veliko, ker imamo manj notranjih smernic. To pomeni, da pišemo bolj z vidika izkušenj in zdrave presoje. Včasih so zato KAM krajše, a bolj razumljive.«

4. Kakšen vpliv ima velikost stranke, na primer sistemska banka ali manjša banka, na obliko in vsebino KAM?

»Velikost stranke mislim, da ima kar vpliv. Pri večjih bankah je več zahtev, več pričakovanj in pa seveda so sistemi bolj kompleksni. To hkrati pomeni tudi to, da imaš več področij, za katera moraš premisliti, ali so KAM. Včasih se zgodi tudi to, da je hkrati vse pomembno in nič ni kompleksno. Vsaj pri manjših bankah ne.«

5. Komu menite, da so KAM v praksi najbolj namenjene – regulatorju, vlagatelju ali stroki sami?

»Če sem čisto iskren, največkrat pišem KAM z mislijo na regulatorja. Ker vemo, da jih bo dejansko tudi prebral. Vlagatelji ali stranke, ki bi me dejansko na primer poklicali in

sporočili, da imajo še kakšno dodatno vprašanje, jaz osebno še nisem doživel. KAM vidim kot nek strokovni podpis, da si kot revizor ocenil, kaj je pomembno, in za tem tudi stal. Ampak ja, največkrat je napisano z zavedanjem, da jih bo gledal regulator ali pa notranji revizor.«

6. Kako ocenjujete razumevanje KAM s strani uporabnikov revizijskih poročil – jim dodajo vrednost ali ustvarjajo več vprašanj kot odgovorov?

»Če gledamo običajne uporabnike, potem mislim, da je razumevanje KAM definitivno omejeno. Večina ljudi prebere mnenje in potem tukaj tudi zaključí. KAM so pogosto v jeziku, ki ga razumejo revizorji. Dodajo vrednost, če jih znaš razložiti, ampak ne verjamem, da to uporabniki res berejo poglobljeno. Naša odgovornost je, da jo napišemo jasno, ampak veš, da bodo razumeli samo te, ki že vedo nekaj ozadja.«

7. Menite, da je jezik, ki se uporablja v KAM, primeren za širšo javnost, ali bi moral biti bolj razumljiv?

»Iskreno, ne ni primeren za širšo javnost. Večinoma so napisane v jeziku, ki je preveč revizorski. Včasih imam občutek, da pišemo drug drugemu, ne pa tistim, ki poročila dejansko berejo. Vem, da mora biti vse to skladno s standardi in terminologijo, ampak uporabniki, ki niso iz stroke, s tem težko kaj naredijo. Jezik bi moral biti manj formalen, brez izgube strokovnosti, seveda.«

8. Kako kot revizor uravnotežite med tem, da ne razkrijete zaupnih informacij in hkrati zagotovite informativno KAM?

»To je ena največjih dilem. Po eni strani želiš biti konkreten, da uporabnik razume, kaj si sploh presojal. Po drugi strani ne smeš razkriti nič takega, kar bi lahko bila poslovna skrivnost ali kar bi vodstvo banke razumelo kot občutljivo. Pri nas se zato pogosto držimo sicer splošnih opisov in smo zelo previdni pri navajanju internih modelov ali pa števil. Včasih imam občutek, da smo ravno zaradi tega tudi preveč splošni. Včasih je potrebno igrati raje na varno noto.«

9. Se KAM po vaših izkušnjah preveč ponavljajo iz leta v leto? Če da, zakaj menite, da se to dogaja?

»Ja, absolutno. Ampak to ni, ker bi bile vsako leto enake težave, ampak ker enostavno ni nekega sistema, ki bi te silil v drugačen pristop. Včasih se ne spremeni nič bistvenega, pa KAM vseeno ostanejo iste, tako da samo osvežimo tekst. V bistvu je to nekakšna rutina. Poleg tega tudi ni vedno motivacije za pisati drugače, če so v prejšnjih letih to regulatorji sprejeli. Ponavljanje je pogosto tudi pomankanje časa, pritisk rokov in tega, da se potem stvari napišejo kot lani.«

10. Kako poskrbite, da vaše KAM odražajo dejansko strokovno presojo in ne le izpolnjevanje obrazca?

»To je zame vprašanje poklica, ali opravljaš ta poklic zato, da odključaš, ali pa dejansko res razmisliš. Včasih je seveda skušnjava, da bi preprosto vzel lanske podatke in naredil samo nekaj popravkov. Ampak če se lotiš zadeve resno, se tudi sam vprašaš, ali je zadeva nekoliko zahtevnejša in potrebna razmisleka. V mojem primeru je pomoč, da imam vedno osnutek presoje zase, potem pa šele zapišem KAM.«

11. Če bi imeli možnost, kako bi spremenili trenutno ureditev poročanja o KAM, da bi bila bolj učinkovita?

»Jaz bi predvsem poenostavil namen. Trenutno imam občutek, da moramo zadostiti vsem in na koncu ni čisto jasno, komu pišemo. Če bi lahko spremenil, bi uvedel ločeni del, enega za stroko in drugega, ki je bolj berljiv, za uporabnike. Tako bi bila komunikacija jasna, hkrati pa ne bi bilo skrbi o tem, da se razkrije preveč. Potreben pa bi bil tudi kakšen feedback uporabnikov.«

12. Kakšna je po vašem mnenju prihodnost KAM – bodo postale pomembne, bolj formalizirane ali jih bodo postopoma nadomestile druge oblike komuniciranja?

»Mislim, da bodo postale še bolj formalizirane. Že sedaj se vidi, da se standardi z leti zaostrojujejo, vse je bolj dokumentirano, bolj kontrolirano. Včasih se zdi, kot da pišemo za arhiv in ne za uporabnika. Bojim se, da bodo KAM postale samo še ena od rubrik, ki jo moraš izpolniti. Če bi jo res razvili kot orodje za komuniciranje z uporabniki, potem bi lahko imele resno težo. Vprašanje pa je, ali imamo v praksi dovolj časa in volje za to.«

13. Ali ste se kdaj zavestno odločili, da neke zadeve ne vključite kot KAM, čeprav ste menili, da bi bilo to smiselno?

»Da, priznam, da se je to že zgodilo. Enkrat smo presodili, da bi določena ocena v povezavi z dolgoročnim finančnim instrumentom sicer lahko bila KAM, bilo je nekaj negotovosti glede vrednotenja. A ko smo videli, kako občutljiva je zadeva za stranko in ker je bilo vse dobro dokumentirano, smo se odločili, da ne izpostavimo. Ne zato, ker bi želeli prikriti, ampak ker bi to sprožilo napačne interpretacije. V manjših okoljih, kjer imaš z naročnikom zelo direkten odnos, tudi ta vidik včasih prevesi odločitev.«

Priloga 3: Odgovori na intervjuju – revizor 2 (večje podjetje)

1. Kako v praksi poteka odločanje, katera revizijska področja bodo izbrana kot ključne revizijske zadeve?

»Odločanje o KAM je proces, ki se začne že zelo zgodaj, ko se revizija šele načrtuje. Imamo matrike tveganja, upoštevamo pomembnost postavk, kompleksnost ocen in zgodovino ugotovitev. Poleg tega vedno ocenimo pričakovano pozornost uporabnikov. Če recimo neka banka poroča o večji spremembi v bonitetni strukturi posojil, potem vemo, da bodo vsi gledali slabitve. V Big 4 pristop ni le tehničen, ampak tudi strateški. To pomeni, da mora biti KAM v skladu z notranjimi pravili in pričakovanji. Vsaka KAM je rezultat dokumentirane presoje, ki pa pogosto vključuje več zaposlenih v reviziji oziroma na projektu.«

2. Kateri dejavniki so po vašem mnenju najpomembnejši pri identifikaciji KAM v bančnem sektorju?

»V bančnem sektorju je identifikacija KAM zelo povezana s kompleksnostjo in regulacijo. V osnovi se vedno vprašamo, kje so večje možnosti za napačno navedbo in kje se zahteva več strokovne presoje. KAM morajo seveda biti tudi skladne z notranjo metodologijo in mednarodnimi smernicami. Pogosto se vključijo področja, ki so v fokusu regulatorjev oziroma trga.«

3. Opažate razlike v poročanju KAM med večjimi in manjšimi revizijskimi družbami? Če da, kje se to najbolj izraža?

»Seveda. Pri večjih družbah imamo bistveno bolj razvite interne smernice in kontrolne mehanizme za pripravo KAM. Ne gre le za vsebino, ampak tudi za slog, ki mora biti konsistenten znotraj poročil, lahko celo na globalni ravni. Vsaka KAM gre čez več pregledov. Pogleda jo manager, direktor in quality reviewer. To seveda pomeni več formalizma, ampak tudi varnosti. KAM so bolj strukturirani.«

4. Kakšen vpliv ima velikost stranke, na primer sistemska banka ali manjša banka, na obliko in vsebino KAM?

»Pri večjih bankah je poročanje KAM zagotovo bolj zahtevno, saj so bolj kompleksne in imajo več ocene, več segmentov poslovanja, in tudi več uporabnikov poročila. Po mojem mnenju je potrebna večja razčlenitev, skupaj z obrazložitvijo modela, predpostavk, metod. Pri manjših pa je manj ocenjevanja in več rutinskih transakcij, zato je opis KAM lahko krajši. Vedno pa je treba gledati, kaj je bistvo, ne glede na velikost stranke.«

5. Komu menite, da so KAM v praksi najbolj namenjene – regulatorju, vlagatelju ali stroki sami?

»Pravnoformalno so namenjene vsem uporabnikom računovodskih izkazom. V praksi pa vemo, da jih berejo predvsem regulatorji, analitika in nadzorni svet. Ravno zaradi tega se poskuša vzpostaviti neko ravnotežje, in sicer med tem, da se zadosti standardu ter regulatorju, da smo opravili svoje delo. So pa v zadnjih letih postale tudi indikator kakovosti revizorja.«

6. Kako ocenjujete razumevanje KAM s strani uporabnikov revizijskih poročil – jim dodajo vrednost ali ustvarjajo več vprašanj kot odgovorov?

»Dodana vrednost je v tem, da lahko uporabnik vidi, katere teme so bile zahtevnejše pri revizijskem pregledu. Pogosto so KAM napisane z vidika tehnične presoje brez kakšnega širšega pomena. Če nisi strokovnjak na finančnem področju, potem težko razbereš, kaj je sporočilo. Tudi v našem podjetju stremimo k temu, da se prevede strokovna presoja v jezik, ki nekaj pomeni uporabniku. Vendar smo še daleč od idealnega.«

7. Menite, da je jezik, ki se uporablja v KAM, primeren za širšo javnost ali bi moral biti bolj razumljiv?

»To je zelo dobro vprašanje. V naši družbi imamo notranje smernice, ki spodbujajo pisanje KAM v jeziku, ki je tehničen, ampak berljiv. Ampak iskreno je to težko. Zadnja leta se pogovarjamo v družbi tudi o t. i. preprostem jeziku revizijskega poročanja. Gre bolj počasi, kot bi si želeli, ampak gre v pravo smer.«

8. Kako kot revizor uravnotežite med tem, da ne razkrijete zaupnih informacij in hkrati zagotovite informativno KAM?

»Zaupnost je vedno pomembna tema, zato imamo v ozadju večplastno zaščito. To pomeni, da gre vsebina čez interne pravne preglede, strokovne kontrole in pogosto prek naročnika, ki da povratno informacijo. Pomembno je, da napišemo bistvo, ampak še vedno brez razkrivanja kakšnih strategij, ocen ali občutljivih podatkov. Je pa to prava umetnost.«

9. Se KAM po vaših izkušnjah preveč ponavljajo iz leta v leto? Če da, zakaj menite, da se to dogaja?

»Ponavljjanje je res pogosto in se mi zdi, da je v določenih primerih upravičeno. Če ima stranka vsako leto enaka glavna tveganja, potem je razumljivo tudi KAM podoben. V praksi se trudimo, da vsaj del besedila vsako leto odraža aktualne spremembe, tudi če se dejanska tveganja ne spremenijo.«

10. Kako poskrbite, da vaše KAM odražajo dejansko strokovno presojo in ne le izpolnjevanje obrazca?

»Pri nas imamo več kontrolnih točk, ki poskrbijo, da vsaka KAM temelji na dejanski strokovni presoji. Revizijska dokumentacija mora izkazovati, zakaj je bila neka zadeva dejansko izbrana in kakšne postopke smo izvedli in kakšni so razlogi za povečano tveganje. Imamo tudi interno kulturo strokovnega dvoma, kar pomeni, da vsak izziva vsebino. To je naša komunikacijska odgovornost in ne zgolj formalnost.«

11. Če bi imeli možnost, kako bi spremenili trenutno ureditev poročanja o KAM, da bi bila bolj učinkovita?

»Največ bi naredili, če bi spremenili pričakovanja in ne toliko smernice. Revizorji bi morali imeti malo več svobode pri oblikovanju jezika in sloga, brez strahu, da bodo dobili kritiko neformalnosti. Trenutno je tudi razlaga KAM samostojna, kar povzroča veliko notranjih razprav, podvajanja postopkov. Mogoče bi bila dobrodošla tudi praksa skupinskega oblikovanja. Kot neko sodelovanje več profilov pri pripravi KAM, da so bolj informativne.«

12. Kakšna je po vašem mnenju prihodnost KAM – bodo postale pomembne, bolj formalizirane ali jih bodo postopoma nadomestile druge oblike komuniciranja?

»Mislim, da bo prihodnost šla v smer vse večje odgovornosti. KAM bodo pod večjim drobnogledom. Verjetno bo še večji pritisk regulatorjev in vlagateljev. Iskali pa bomo obliko, kako narediti KAM bolj interaktivne. Če se bodo KAM razvijale, se bodo obdržale, če ne, pa bodo uporabniki izgubili interes.«

13. Ali ste se kdaj zavestno odločili, da neke zadeve ne vključite kot KAM, čeprav ste menili, da bi bilo to smiselno?

»Zelo redko, če pa že, mora biti takšna odločitev izredno dobro utemeljena in dokumentirana. Imeli smo primere, ko smo presodili, da neka zadeva sicer izpolnjuje pogoje za KAM, a je bila razkrita v drugem delu poročila z več informacijami in bolj jasno razlago. V takih primerih smo presodili, da bi bila v KAM le podvajanje, in to smo morali utemeljiti tudi na revizijski komisiji. Zavestna izključitev je možna, a je redkost.«